

Nordeuropa Försäkring AB

FÖRSÄKRINGSVILLKOR

FASTIGHETSFÖRSÄKRING

F01:4

FÖRSÄKRINGSGIVAREN ANGES I FÖRSÄKRINGSBREVET

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Innehåll

1. EGENDOMSFÖRSÄKRING	6
1.1 Vem försäkringen gäller för	6
1.1.1 Försäkringstagaren	6
1.1.2 Annan än försäkringstagaren.....	6
1.2 När försäkringen gäller.....	6
1.3 Var försäkringen gäller.....	6
1.3.1 På försäkringsstället	6
1.3.2 På annan plats.....	6
1.4 Försäkrat intresse.....	7
1.5 Försäkrad egendom och Försäkringsbelopp.....	7
1.5.1 Försäkrad egendom	7
1.5.2 Försäkringsbelopp	7
1.5.3 Investering och prisändring	8
1.5.5 Indexändring av försäkringsbelopp.....	9
1.5.6 Uppgiftsskyldighet	9
1.6 Självrisk.....	9
1.7 Försäkrade skadehändelser.....	9
1.7.0 Allmänna undantag/Ersättningsbegränsningar.....	9
1.7.1 Brandförsäkring.....	11
1.7.2 Vattenskadeförsäkring.....	15
1.7.3 Inbrottsförsäkring	16
1.7.4 Rånförsäkring	20
1.7.5 Glasförsäkring	21
1.7.9 Försäkring för egna transporter	21
1.8 Räddnings-, och Röjningskostnad samt Restvärde	22
1.8.1 Räddningskostnad	22
1.8.2 Röjningskostnad	23
1.8.3 Restvärdeskydd	23
1.9 Säkerhetsföreskrifter	24
1.9.0 Allmänna säkerhetsföreskrifter	24
1.9.1 Brandförsäkring.....	25
1.9.2 Inbrottsförsäkring	29
1.9.3 Egenomsförsäkring - Dator och Datainformation	31

1.10 Skadevärderingsregler	32
1.10.1 Byggnad	33
1.10.4 Ritningar, arkivalier och datainformation	36
1.10.5 Värdehandlingar och värdebevis	37
1.10.7 Arbetstagares egendom	37
1.10.8 Fastighetsinventarier	37
1.10.9 Trädgård, tomt och markanläggningar	37
1.11 Ersättningsregler	37
1.11.1 Fullvärdeförsäkring	38
1.11.2 Helvärdeförsäkring	38
1.11.3 Förstariskförsäkring	38
1.11.4 Anmälan om ny-, till- eller ombyggnad	38
1.11.5 Panträtt i fast egendom	38
1.11.6 Ersättningsregler i övrigt	38
1.11.7 Tidpunkt för betalning av ersättning samt räntebestämmelser	39
1.12 Skaderegleringsbestämmelser	39
1.12.1 Anmälan om skada	39
1.12.2 Ersättningskrav och skyldighet att lämna upplysning	39
1.12.3 Besiktning av skada och anvisningar	40
1.15 Definitioner – Förklaringar	40
1.15.1 Objekttyper	40
1.15.1.1 Byggnad	40
1.15.2 Fullvärde-, Helvärde och Förstarisk försäkring	42
1.15.3 Underförsäkring och påföljd	43
1.15.4 Återställande	43
1.15.5 Värdering	44
1.15.6 Övrigt	44
2 HYRESFÖRLUST- OCH EXTRAKOSTNADSFÖRSÄKRING	48
2.2 Hyresförlustförsäkring	48
2.2.1 Vem försäkringen gäller för	48
2.2.2 När försäkringen gäller	48
2.2.6 Självrisk	48
2.2.7 Försäkrade skadehändelser	48
2.2.8 Räddnings- och extrakostnader	48
2.2.9 Säkerhetsföreskrifter	49
2.2.10 Skadevärderingsregler	49
2.2.11 Ersättningsregler	49
2.2.12 Skaderegleringsbestämmelser	50
3 ANSVARSFÖRSÄKRING	51
3.1 Försäkrade personer och försäkrad verksamhet	51
3.2 När försäkringen gäller	51
3.3 Var försäkringen gäller	51

3.5 Försäkringsbelopp	51
3.5.1 Person- och sakskada	51
3.5.4 Egendom under lyft eller transport.....	51
3.5.5 Dataregisteransvar	52
3.5.7 Avfallshantering	52
3.6 Självrisk.....	52
3.7 Försäkringens omfattning.....	52
3.7.1 Försäkringsgivarens åtagande	52
3.7.2 Person- och sakskada	53
3.7.4 Ekonomisk och ideell skada vid dataregisteransvar.....	53
3.7.10 Undantag	53
3.12 Skaderegleringsbestämmelser	56
3.12.1 Anmälan om skada och ersättningskrav.....	56
3.12.2 Skyldighet att lämna upplysning	56
3.12.3 Skyldighet att utreda, vittna m.m.	56
3.12.5 Rättegång.....	56
3.12.6 Uppgörelse i godo	57
3.12.7 Ansvarsbegränsning i avtal	57
3.12.8 Dröjsmålsränta	57
3.12.9 Mervärdeskatt.....	57
4.7 OLJESKADEFÖRSÄKRING.....	58
4.7.2 Oljeskadeförsäkring - Fastighet	58
4.13 VÄRMEKULVERTFÖRSÄKRING	59
7.3 OLYCKSFALLSFÖRSÄKRING	60
7.3.2 Olycksfallsförsäkring	60

1. EGENDOMSFÖRSÄKRING

1.1 Vem försäkringen gäller för

1.1.1 Försäkringstagaren

Försäkringen gäller endast för försäkringstagaren såsom ägare till försäkrad egendom.

1.1.2 Annan än försäkringstagaren

Försäkringen gäller dessutom för både försäkringstagaren och ägaren, om försäkrad egendom

- köpts enligt avbetalningskontrakt
- disponeras enligt leasingkontrakt, hyrts eller lånats
- tillhör arbetstagare
- tillhör hyresgäst (boendes privata lösegendom)

i den mån ägaren inte har rätt till skadeersättning genom egen försäkring och under förutsättning att försäkringstagaren

- enligt lag eller skriftligt avtal är skyldig att ersätta skada
- i skriftligt avtal med ägaren åtagit sig att försäkra egendomen.

1.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffat under försäkringstiden om försäkringen varit i kraft.

1.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller inom Norden

1.3.1 På försäkringsstället

Försäkringen gäller för försäkrad egendom på angiven förvaringsplats inom försäkringsställe.

Både förvaringsplats och försäkringsställe ska anges i försäkringsbrevet.

Försäkrad egendom får flyttas mellan förvaringsplatser och försäkringsställen, enligt 1.5.2 Flytande försäkring.

1.3.2 På annan plats

1.3.2.1 Brand-, vatten- och inbrottförsäkring

Vid förvaring av försäkrad egendom på annan plats inom Norden än inom angivet försäkringsställe gäller försäkringen intill försäkringsbeloppet, dock högst 10 basbelopp, på *tillfällig förvaringsplats (längst 12 månader).

*Med tillfällig förvaringsplats avses inte

- plats som försäkringstagaren stadigvarande innehar eller nyttjar
- plats hos kund, leverantör eller legotillverkare där försäkringstagaren stadigvarande förvarar egendom

Undantag

Försäkringen gäller inte för egendom under transport utanför försäkringsstället annat än enligt 1.7.9 om denna punkt ingår i försäkringen.

1.3.2.2 Rånförsäkring

Försäkringen gäller även på annan plats inom Norden vid arbetstagares tjänsteutövning.

1.3.2.3 Försäkring för egna transporter

Försäkringen gäller för transporter inom Norden enligt 1.7.9.

1.4 Försäkrat intresse

Försäkringen avser endast sådan skada som består i att försäkrad egendoms värde minskas eller går förlorat.

1.5 Försäkrad egendom och Försäkringsbelopp

1.5.1 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar egendom som angetts med objekttyp eller på annat sätt i försäkringsbrevet. Beträffande egendoms indelning i objekttyper, se 1.15 (Definitioner-Förklaringar).

1.5.1.1 Undantag

Nedan angiven egendom omfattas endast om det särskilt anges i försäkringsbrevet

- trafikförsäkringspliktiga fordon och släpfordon till dessa
 - motorfordon, traktorer, terrängfordon och truckar
 - motorredskap vikt över 2000 kg
 - motorredskap vikt under 2000 kg, men där den väsentliga funktionen består i persontransport eller godsförflyttning.
- produktiv skog och skogsmark

1.5.1.2 Undantag för Bostadsrättsförening

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som bostadsrätthavare är reparations- och underhållsskyldig för enligt Bostadsrättslagen och Bostadsrättsföreningens stadgar, om inte skadan orsakats av sådan brand- eller vattenledningsskada som Bostadsrättsföreningen ansvarar för.

1.5.2 Försäkringsbelopp

Försäkringen gäller med de försäkringsbelopp som angetts i försäkringsbrevet för varje slag av egendom. Vid fullvärdesförsäkring avseende *byggnad* anges "Fullvärde".

Byggnad

Försäkringen för *byggnader* är antingen *fullvärde-*, *helvärde-* eller *förstariskförsäkring*. Vad som gäller framgår av försäkringsbrevet.

Övriga objekttyper

Försäkringen för övriga objekttyper är *förstariskförsäkring*.

1.5.2.1 Fribelopp

Följande egendom ingår till nedan angivna belopp som även framgår av försäkringsbrevet.

Har högre belopp avtalats gäller detta utöver fribeloppet.

- *byggnad* (uthus, förråd, garage och liknande) högst 30 kvm ingen beloppsgräns
- merkostnad - myndighetskrav och byggnads särart - 5 basbelopp
- *trädgård, tomt och markanläggningar* - 5 basbelopp
- *fastighetsinventarier* - 5 basbelopp
- *ritningar, arkivalier och datainformation och programlicenser* - 2 basbelopp
- *pengar och värdehandlingar*
 - förvarade i låst *värdeskåp* på angivet försäkringsställe - 1 basbelopp
 - förvarade på annat sätt på angivet försäkringsställe - 0,2 basbelopp
 - vid rån - 4 basbelopp
- *arbetstagares egendom*, dock inte pengar och värdehandlingar, per arbetstagare (eller belopp enligt kollektivavtal) - 0,2 basbelopp

Personlig löseegendom

Försäkringen omfattar även boendes (hyresgäst) personliga löseegendom

enligt tillämpliga villkor för hemförsäkring, som är

- i försäkringstagares vård och som har direkt samband med den försäkrade verksamheten intill sammanlagt 5 basbelopp
- förvarad inom försäkrad *byggnad* där ifrågavarande lägenhet finns.

Försäkringen gäller boende (hyresgäst) som har hemförsäkring intill dennes gällande grundsjälvrisk, dock högst 2 000 kr. Detta åtagande gäller boende som inte vållat skadan och avser endast brand- och vattenskadeförsäkring enligt 1.7.1 respektive 1.7.2 i samband med ersättningsbar skada på *byggnad*.

1.5.3 Investering och prisändring

1.5.3.1 Byggnad

Det vid försäkringsårets början gällande fullvärdebeloppet (kalkylbelopp enligt tillämpad värderingsmetod) respektive i försäkringsbrevet angivet försäkringsbelopp för *byggnad* anses därefter vid varje tidpunkt höjt med det belopp, varmed den försäkrade egendomens värde ökat genom dels investering (ny-, till- eller ombyggnad), dels prisändring från försäkringsårets början. Sådan värdestegring begränsas dock för varje försäkringsställe under försäkringsåret enligt följande:

Byggnader

För *byggnad* gäller att vid

- fullvärdeförsäkring är värdestegringen genom investering begränsad till 30 % av det för försäkringsstället vid försäkringsårets början gällande sammanlagda försäkringsbeloppet (kalkylbelopp enligt tillämplig värderingsmetod)
- halvvärdeförsäkring är sammanlagda värdestegringen genom investering och prisändring begränsad till 30 % av senast för försäkringsstället uppgivet försäkringsbelopp
- förstarisikförsäkring begränsas värdestegringsskyddet att gälla endast för prisändring och gäller intill 20 % av senast uppgivet försäkringsbelopp.

1.5.5 Indexändring av försäkringsbelopp

Indexändring av fullvärdebeloppet (kalkylbelopp enligt tillämplig värderingsmetod) respektive i försäkringsbrevet angivet försäkringsbelopp för *byggnad* vid förnyat försäkringsår sker automatiskt i takt med tillämpligt prisindex.

Ändring av premien för förnyat avtal på grund av indexändring sker vid försäkringens förfallodag.

1.5.6 Uppgiftsskyldighet

Försäkringstagaren skall underrätta Försäkringsgivaren om värdestegring genom investering (ny-, till- eller ombyggnad) har förekommit under försäkringsåret (se även bestämmelserna i 1.11.4). Dock gäller investeringsskyddet enligt 1.5.3.1 ovan under försäkringsåret.

1.6 Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från det sammanlagda skadebeloppet, beräknat enligt 1.10 (Skadevärderingsregler) och 1.8 (Räddnings- och Röjningskostnad) ett belopp som utgör den försäkrades självrisk.

Grundsjälvrisk är 0,2 basbelopp. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk. Grundsjälvrisk anges i försäkringsbrevet.

Anges särskild självrisk under 1.7 (Försäkrade skadehändelser) gäller alltid lägst denna.

Om vald grundsjälvrisk är högre än de särskilda självriskerna i 1.7 gäller den högre grundsjälvrisk.

De självrisker som uttrycks i *basbelopp* avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor. Avser försäkringen flera fastigheter enligt fastighetsregistret tillämpas en självrisk för varje fastighet.

Ligger flera fastigheter inom samma kvarter tillämpas dock endast en självrisk för dessa.

1.7 Försäkrade skadehändelser

Egendomsförsäkringen omfattar nedan angivna skadehändelser.

1.7.0 Allmänna undantag/Ersättningsbegränsningar

Grov vårdslöshet och uppsåt

Försäkringsgivaren är inte ansvarigt gentemot försäkrad för skada som denne orsakat genom grov vårdslöshet eller till någon del orsakat med uppsåt.

Krig

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror, *terrorism eller upplopp*.

Terrorism/ terrorhandling

Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där skadan uppstår och som framstår att vara utförd i syfte att

- allvarligt skrämna en befolkning
- otillbörligen tvinga offentliga organ eller en internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra en viss åtgärd eller
- allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

Atomkärnprocess

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess, t ex kärnklyvning, kärnsammansmältning eller radioaktivt sönderfall.

Dammgenombrott

Med ändring av vad som anges i försäkringsvillkoren angående försäkrad egendom, försäkrade skadehändelser eller i övrigt angående försäkringens omfattning eller giltighet gäller försäkringen inte i något fall för skada, förlust, anspråk eller krav vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med brott i damm. Med dammgenombrott menas att damm brister.

Med damm avses i detta sammanhang naturlig eller konstruerad uppdämning av vatten.

Undantaget avser endast regleringsdamm och damm för el- eller energiproduktion.

Strömavbrott

Försäkringen omfattar inte egendomsskada till följd av störning eller avbrott i strömleverans till försäkringsstället utöver vad som framgår av 1.7.1.4 (Åskslag, elfenomen eller strömavbrott) och villkor F11 punkt 1.7.7 (Maskinförsäkring)

Dataundantag för Egendoms- och Avbrottsförsäkring

Försäkringen omfattar inte skada som består i förlust eller förändring av information på datamedia och heller inte kostnad eller förlust till följd av sådan händelse.

Försäkringen gäller dock om försäkringstagaren kan visa att kostnaden eller förlusten är en direkt följd av ersättningsbar fysisk skada på annan egendom.

Leverantörsgaranti

Försäkringen omfattar inte skada

- som entreprenör, leverantör eller annan enligt åtagande i avtal eller i köprättslig lagstiftning är skyldig att ersätta
- på försäkrad egendom som köpts utan sådan garanti som gängse tillämpas vid försäljning eller leverans inom branschen eller av den försäkrade om skadan skulle ha omfattats av sådan gängse garanti
- då den försäkrade är tillverkare eller försäljare av den försäkrade egendomen om skadan skulle ha omfattats av sådan garanti som gängse tillämpas vid försäljning eller leverans inom branschen eller av den försäkrade.

Undantaget tillämpas inte i den mån den ansvarige inte kan fullgöra sitt åtagande och den försäkrade kan styrka detta.

1.7.1 Brandförsäkring

Brandförsäkringen omfattar skadehändelserna enligt punkt 1.7.1.1 t.om 1.7.1.10.
Beträffande säkerhetsföreskrifter och påföljd se 1.9.

1.7.1.1 Brand

Försäkringen gäller för skada genom brand varmed här avses eld som kommit lös.
Försäkringen gäller även för skada genom torrkokning, i bostad eller kontor, oavsett om eld kommit lös.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- brandskada genom åskslag, elfenomen, strömavbrott eller strömstörning på sådan elektrisk utrustning som är undantagen i 1.7.1.4, om branden uppstått i själva utrustningen.

1.7.1.2 Sotutströmning

Försäkringen gäller för skada genom utströmning av sot från eldstad för uppvärmning av lokal eller bostad om utströmningen varit plötslig och oförutsedd och uppstått i samband med eldning.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada genom sotutströmning från rökkanals mynning (skorsten) eller från byggtork.

1.7.1.3 Explosion

Försäkringen gäller för skada genom explosion, varmed här avses ögonblickligt uppträdande kraftyttring, förorsakad av gasers eller ångors strävan att utvidga sig.

För alla slag av behållare, t ex ångpanna, cylinder eller annat kärl för ånga, gas eller vätska samt kokare, skall därvid genom utströmning av gas eller ånga eller ångbildande vätska trycket inom och utom behållaren ögonblickligen utjämnas för att explosion skall anses föreligga.

Som explosion anses inte bristning som orsakats av centrifugalkraften hos roterande kropp eller som uppkommit genom inre materialspänningar, t ex gjutspänningar, och inte heller skada genom undertryck (implosion).

Som explosion anses inte heller skada genom skjutvapen.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada genom sprängningsarbete
- skada på rör genom explosion i röret, om rörets yttre diameter är 120mm eller mindre och röret utgör del av ång- eller varmvattenpanna samt är beläget i pannans eldstad eller gasvägar

- explosionsskada genom åskslag, elfenomen, strömavbrott eller strömstörning på sådan elektrisk utrustning som är undantagen i 1.7.1.4 nedan, om skadan uppstått i själva utrustningen.

1.7.1.4 Åskslag, elfenomen eller strömavbrott

Försäkringen gäller för skada genom

- åskslag
- plötsligt och oförutsett elfenomen (t ex kortslutning, överslag eller överspänning)
- strömavbrott eller strömstörning.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på

- nedan angivna föremål även om brand eller explosion uppstått i föremålet. Undantaget gäller även om åskslaget, elfenomenet, strömavbrottet eller strömstörningen direkt eller indirekt orsakats av skada som uppstått i annat föremål.

De föremål som undantaget gäller för är

- brytare, fränskiljare, statisk eller roterande omformare eller omvandlare, elmotor, elgenerator, transformator och induktiv reaktor, induktionsregulator samt kondensator för krafttekniskt ändamål, dock endast i de fall då spänningen in eller ut överstiger 400 volt.
- egendom i kyl- eller frysenhet genom strömavbrott eller strömstörning oavsett orsaken.

1.7.1.5 Frätande gas

Försäkringen gäller för skada genom frätande gas som bildats vid plötslig och oförutsedd upphettning av plast.

1.7.1.6 Luftfartyg

Försäkringen gäller för skada genom att luftfartyg eller föremål från sådant träffar egendom.

1.7.1.7 Motordrivet fordon

Försäkringen gäller för skada genom påkörning på försäkrad egendom med motordrivet fordon i de fall trafikskadeersättning enligt § 11 i trafikskadelagen (TSL) inte lämnas eller TSL inte gäller.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på

- det påkörande fordonet
- egendom under hantering eller transport med fordonet

Särskild självrisk

Självriskens är 10 % av skadebeloppet, dock lägst 1 och högst 5 basbelopp.

1.7.1.8 Storm, hagel eller snölast

Försäkringen gäller för skada på försäkrat hus - även därpå fast anbringad egendom som hör till byggnad enligt Jordabalken - samt markis eller på försäkrat egendom i hus genom

- storm, varmed här avses vind med en hastighet av 21 meter per sekund

- hagel
- snölast på tak, dock inte på skärmtak eller markis. Med snölast på tak avses här oundviklig överlast av snö som uppkommit vid ett och samma tillfälle i direkt samband med sådan extrem väderlekssituation att det med rimliga åtgärder inte varit möjligt att undanröja snölasten, om inte redan befintlig snö på taket väsentligt påverkat skadan.

Med skada genom storm, hagel och snölast på tak avses att egendomen har skadats

- av vindkraften
- av föremål som vinden blåst omkull eller för med sig och därvid gått sönder
- av hagel och gått sönder
- under tyngden av snö och gått sönder
- i direkt samband med och som en oundviklig följd av ersättningsbar skada enligt ovan, t.ex. av nederbörd eller kyla.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- genom smältande hagel eller snö
- genom översvämning, sjöhävning eller isskruvning
- på revetering, puts eller skorstensbeklädnad, om inte skadan orsakats av föremål som vinden blåst omkull eller fört med sig
- på hus inom nöjesfält eller tillfälligt hus inom utställningsområde eller egendom i sådant hus
- på glas större än 5 kvm eller på skylt, då dessa är monterade på plats
- på staket, stängsel, skärmvägg eller liknande
- på växthus, plasthall eller tält samt egendom i dessa
- på båthus, sjöbod, badhytt, kallbadhus och brygga till sådan byggnad
- på hus eller del av hus samt egendom däri, om skadans uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av bristfälligt utförande, konstruktionsfel, ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter.

Särskild självrisk

Självrisk är 10 % av skadebeloppet, dock lägst 0,5 och högst 5 basbelopp vid skada på

- egendom som är fast anbringad på hus
- hus eller del av hus som inte omsluts av hela och täta väggar och tak samt egendom i sådant hus.
- staket, flaggstång och mast

1.7.1.9 Ras, jordskalv, eller vulkanutbrott

Försäkringen gäller för skada genom

- ras, varmed här avses att jordmassor, klippblock och stenar plötsligt och oförutsett kommit i rörelse och avsevärt ändrat läge
- lavin
- jordskalv eller vulkanutbrott inom Norden. Med jordskalv avses skalv med en styrka av minst 4 enligt den regionala Richterskalan

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- på *trädgård, tomt, park och markanläggning*
- som orsakats av
 - enbart sättning i mark eller grund
 - sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete, uppläggning av jord eller stenmassor eller gruvdrift
 - vatten och vågerosion

Högsta ersättning

Sammanlagd ersättningskyldighet för skador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret är för

- egendomsskador och därav föranledda skador som omfattas av Avbrottsförsäkring och Hyresförlust- och Extrakostnadsförsäkring samt
- röjnings- och saneringskostnad enligt 1.8.2

vid varje skadetillfälle begränsad till högst 350 basbelopp gemensamt för samtliga berörda försäkringar och försäkringstagare hos samma försäkringsgivare.

Ersättningar fördelas i förhållande till respektive skadebelopp.

Särskild självrisk

Självriskens är 10 % av skadebeloppet, dock lägst 0,5 och högst 5 basbelopp.

1.7.1.10 Översvämning (Skyfall)

Försäkringen gäller för skada på försäkrad *byggnad* och däri befintlig försäkrad egendom genom att vatten till följd av skyfall, varmed här förstås regn med en intensitet av minst 1 mm per minut eller 50 mm per dygn, snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag, strömmat från markytan direkt in i byggnad genom fönster, dörr, ventil eller annan sådan öppning eller inomhus trängt upp ur avloppsledning.

Försäkringen gäller även för skada på försäkrad byggnad och däri befintlig försäkrad egendom genom att vatten strömmar ut i samband med dammgenombrott i vattenverk och branddamm. Med dammgenombrott menas att damm brister. Försäkringen gäller inte för skada genom dammgenombrott i regleringsdamm och damm för el- eller energiproduktion. Se punkt 1.7.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på trädgård, tomt och markanläggningar samt båthus, sjöbod, växthus, plasthall eller tält och inte för skada på egendom i dessa.

Högsta ersättning

Högsta ersättning vid varje skadetillfälle är begränsat till högst 1 MSEK för egendomsskador samt därav föranledda skador som omfattas av Avbrottsförsäkring, Hyresförlustförsäkring och Extrakostnadsförsäkring samt röjningskostnader enligt punkt 1.8.2.

Begränsningen avser den sammanlagda ersättningen för skador inom en fastighet som drabbar försäkrad oavsett om byggnaderna och däri befintlig egendom är försäkrad enligt flera försäkringar hos Försäkringsgivaren.

Särskild självrisk

Självrisk är lägst 1 basbelopp per skadetillfälle. Har högre grund självrisk avtalats gäller dock den avtalade grundsjälvrisk.

1.7.2 Vattenskadeförsäkring

Försäkringen gäller för skada genom oförutsedd utströmning av

- vatten, dock inte vattenånga, från *installation*, akvarium eller vattensäng
- vattenånga, olja eller annan vätska från *installation* för uppvärmning av bostäder eller andra lokaler
- vatten från invändigt utrymme som har golvbrunn och som för sin funktion försetts med *golv- och väggtätskikt* avsett att förhindra utströmning.
- vatten från pumpgrop vid plötsligt och oförutsett fel på pumpmaskineriet eller vid strömavbrott
- vätska eller kylmedel från kyl- eller frysanläggning.

Lokalisering och friläggning

Vid skada som är ersättningsbar ersätts även kostnad för lokalisering och friläggning av läckagestället inom byggnaden för att möjliggöra reparation av det fel som orsakat skadan. Även kostnad för återställande efter sådan reparation ersätts.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada på den *installation* varifrån utströmningen skett
- skada på *golv- och väggtätskikt* vid utströmning, som orsakats av att tätskiktet var bristfälligt. Här anses *golv- och väggtätskikt* vara en enhet.
- skada genom utströmning från invändigt stuprör som inte fyller de krav som ställs på avloppsledningar enligt svenska byggregler (normer)
- skada genom utströmning från rökanal, ventilationskanal, tak, takränna, utvändigt stuprör, dräneringssystem annat än från pumpgrop eller från parkeringsdäck
- skada genom vatten som vid regn, snösmältning eller högvatten trängt in i byggnad ur avloppsledning
- vätska, ånga eller kylmedel som strömmat ut
- skada genom röta, svamp, *korrosion* eller annan långtidspåverkan, om det inte framgår av omständigheterna att utströmningen som orsakat skadan skett under den tid försäkringen varit i kraft
- skada genom utströmning från *installation* som inte provats och godkänts i vedertagen ordning
- skada på livsmedel i kyl- och frysanläggning varifrån utströmning av vätska eller kylmedel skett.

Särskild självrisk vid frysning

Självrisken är 1 basbelopp utöver annars gällande självrisk vid skada genom utströmning orsakad av frysning.

Särskild självrisk

Självrisken är 0,5 basbelopp utöver annars gällande självrisk vid skada på *byggnad* genom läckage

- från *installation* om det orsakats av normala åldersförändringar, t ex *korrosion* eller förslitningar, eller uppenbart eftersatt underhåll
- från golv- och/eller väggtätskikt avsett att förhindra utströmning.

1.7.3 Inbrottsförsäkring

Inbrottsförsäkringen omfattar skadehändelserna enligt följande punkter.

Beträffande krav på inbrottsskydd – se Säkerhetsföreskrifter.

Utöver krav på inbrottsskydd finns även säkerhetsföreskrifter för inbrottsförsäkring.

Beträffande säkerhetsföreskrifter och påföljd när säkerhetsföreskrift inte följs - se 1.9.

För vissa försäkringsavtal kan särskilda säkerhetsföreskrifter förekomma utöver ovanstående.

1.7.3.1 Stöld och skadegörelse genom inbrott

Försäkringen gäller för skada genom stöld och skadegörelse i samband med

- inbrott då någon olovligen med våld brutit sig in i *byggnad* eller försäkringslokal som uppfyller för försäkringen gällande krav på inbrottsskydd
- att någon olovligen tagit sig in i *byggnad* eller *försäkringslokal* som uppfyller för försäkringen gällande krav på inbrottsskydd och den försäkrade kan visa att
 - tillträde beretts med nyckel, kombination eller kod som åtkommits genom rån utanför *försäkringslokal*
 - tillträde beretts med nyckel, kombination eller kod som åtkommits genom rån i bostad på *försäkringsstället* då den som haft hand om nyckeln, kombinationen eller koden vistades där
 - tillträde beretts med nyckel, kombination eller kod som åtkommits genom inbrott i annan lokal som uppfyller samma skydds krav som *försäkringslokalen* eller i bostad som haft fönster stängda och reglade samt dörrar låsta
 - detta skett med dyrk. Som dyrk räknas inte nyckel eller avbildning av nyckel
 - stöld utifrån genom krossat fönster (sk smash and grab) eller uppbrutet fönster utan att ta sig in i *försäkringslokalen*
 - att person olovligen tagit sig in i allmänt utrymme i försäkrad byggnad, såsom pannrum, soprum, hissmaskinrum och liknande, med för låset avsedd nyckel som åtkommits genom inbrott i nyckelförvaringsenhet i motståndskraftigt utförande i anslutning till lokalerna. Se särskild säkerhetsföreskrift under 1.9.2.1.

Som försäkringslokal räknas inte fordon, luftfartyg, plasthall, tält, container, automat, monter, skåp, kista eller liknande.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- enligt 1.7.1 (Brandförsäkring)
- på glas större än 5 kvm eller på skylt
- på glas i byggnads omslutningsyta

Högsta ersättning ”smash and grab”

Vid tillgrepp utifrån genom krossat eller uppbrutet fönster utan att ta sig in i försäkringslokal, är ersättningen begränsad till 0,2 basbelopp per fönster för stulen eller skadad egendom bestående av stöldbegärlig egendom.

Begränsningen gäller oavsett om ovan angiven egendom är varor, kunders egendom eller maskiner/inventarier. Begränsningen tillämpas inte om fönstret uppfyller skyddet i nedanstående särskilda säkerhetsföreskrift.

Säkerhetsföreskrift

Särskild säkerhetsföreskrift angående hur skyddet för fönster i markplan ska vara utfört.

Fönstret ska vara skyddat, upp till 2 m från markplan eller 1,5 m från annat fast ståplan (avsats, el-skåp eller liknande) med antingen eller

- godkänt galler eller rullgaller/rulljalusi med lämplig maskstorlek I lägst klass 1 enligt SSFN 012 " Norm för galler"
- invändigt placerad polykarbonatskiva med tjocklek minst 6 mm
- laminerat glas i lägst klass B1 (SS 224425), alternativt P6B (SS-EN 356).

1.7.3.1.1 Låsändring

Om nyckel eller kod, som förvarats hos försäkringstagaren, dennes arbetstagare, dennes ombud eller hyresgäst, stulits i samband med inbrott i

- försäkringslokal som uppfyller kravet på inbrottsskydd för denna försäkringslokal
- annan lokal än försäkringslokal som uppfyller lägst Skyddsklass 1 enligt 1.9.2.1.1
- bostad som haft fönster stängda och reglade samt dörrar låsta
- nyckeltub/skåp innehållande nycklar till särskilda utrymmen enligt 1.7.3.1

och låsändringar på grund detta blir nödvändiga i försäkringstagaren tillhörig byggnad eller av honom disponerade lokaler som är försäkrade hos Försäkringsgivaren, ersätts kostnad för detta. Detta gäller dock endast för lås i dörr, port och lucka i omslutningsyta till bostäder eller andra lokaler.

Högsta ersättning

Ersättning lämnas med sammanlagt högst 2 basbelopp om inte annat framgår av försäkringsbrevet.

1.7.3.1.2 Bevakning

Försäkringen gäller för nödvändig bevakning av försäkringslokal i anslutning till upptäckten av ersättningsbar inbrottsskada. Ersättning lämnas endast för bevakning utförd av vaktbolag.

Högsta ersättning

Ersättningen är begränsad till 0,5 basbelopp per skadetillfälle.

1.7.3.2 Skadegörelse utan samband med inbrott

Försäkringen gäller för skada inomhus genom uppsåtlig skadegörelse på

- byggnad och sådan egendom som enligt lag hör till byggnad
- i försäkringslokal befintlig lös egendom, som är inbrottsförsäkrad
- befintlig lös egendom som är inbrottsförsäkrad på annan plats enligt 1.3.2.1.

Försäkringen gäller även för skada genom skjutvapen.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- enligt 1.7.1 (Brandförsäkring) oavsett om sådan försäkring tecknats
- som består i stöld
- som uppkommer i förvaltnings- eller kommersiell lokal under icke arbetstid/öppethållande i samband med
 - inbrott om lokalen inte uppfyller gällande krav på inbrottskydd
 - att någon olovligen tagit sig in i olåst lokal eller tagit sin in med för låset avsedd nyckel eller kod som åtkommit på annat sätt än genom rån eller inbrott i annan lokal eller bostad som uppfyller samma skydds krav som försäkringslokalen eller bostad som haft fönster stängda och reglade samt dörrar låsta
- i lägenhet om försäkrad, boende eller någon som denne svarar för, enligt hyreslagen, orsakat skadan
- som är av sådan art att den inte påverkar byggnadens användbarhet
- på glas eller skylt med tillhörande armatur och stativ då dessa är monterade på plats
- genom klotter eller graffiti

Högsta ersättning

Sammanlagd ersättnings skyldighet för skador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret är för

- egendomsskador och därav föranledda skador som omfattas av Avbrotts-, Hyresförlust- och Extrakostnadsförsäkring samt
- röjningskostnad enligt 1.8.2

vid varje skadetillfälle begränsad till högst 300 basbelopp gemensamt för samtliga berörda försäkringar och försäkringstagare hos samma försäkringsgivare. Ersättningar fördelas i förhållande till respektive skadebelopp.

Särskild självrisk

Självrisk är 0,5 basbelopp om inte högre självrisk anges i försäkringsbrevet.

1.7.3.3 Stöld och skadegörelse på värdeskåp mm

Försäkringen omfattar

- egendom i *godkänt värdeskåp*
- egendom i säkerhets- och kassaskåp samt valv, om det särskilt anges i försäkringsbrevet och gäller för skada på eller förlust av försäkrad egendom.

Detta gäller under förutsättning att skåpet eller valvet finns i lokal som uppfyller för försäkringen gällande krav på inbrottsskydd och att gärningsmannen tagit sig in i lokalen genom inbrott, enligt 1.7.3.1.

Öppnas skåp eller valv med nyckel eller rätt kombination gäller nedan angivna förutsättningar. Har skåpet eller valvet brutits upp eller sprängts gäller inga ytterligare förutsättningar för ersättning.

Öppning med nyckel

Har skåpet eller valvet öppnats med nyckel, kombination eller kod ersätts skadan endast om försäkringstagaren eller den som för hans räkning omhänderhaft nyckeln, kombinationen eller koden framtogs denna genom

- rån utanför försäkringslokalen
- rån i bostad på försäkringsstället då den som haft hand om nyckeln vistades där
- inbrott i annan lokal som uppfyller samma skydds krav som försäkringslokalen eller i bostad som haft fönster stängda och reglade samt dörrar låsta.

Högsta ersättning

Vid förvaring i godkänd värdeförvaringsenhet av pengar, värdehandlingar och värdebevis gäller försäkringen med de i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppen. Försäkringen gäller dock högst med de belopp som anges under högsta värde (maxbelopp) för aktuell skåptyp, vilket framgår punkt 1.15 Definitioner – Förklaringar och Särskilda bestämmelser under punkt 1.20.20

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada som inträffat då skåpet (valvet) var olåst eller då nyckeln kvarlämnats i lås eller då skåpet (valvet) öppnats med nyckel som åtkommit på annat sätt än vad som anges för förvaringsutrymme med nyckellås ovan
- skada som inträffat då nyckeln eller låskombinationen åtkommit genom rån, våld eller hot, om den som utsatts för övergreppet medverkat till eller främjat skadan eller var under 18 år
- skadegörelse genom sprängning
- skada enligt 1.7.1 (Brandförsäkring) oavsett om sådan försäkring tecknats.

1.7.4 Rånförsäkring

Försäkringen gäller för skada på försäkrad egendom genom rån och överfall.

Med rån avses tillgrepp av eller skada på egendom genom våld på person eller användande av hot som innebär trängande fara och med överfall avses här att våld på person har utövats utan att tillgrepp skett.

Försäkringen gäller också för skada genom att lindrigare våld använts förutsatt att våldet och tillgreppet omedelbart uppfattas av den som utsatts för våldet.

Vid rån inom försäkringslokalen gäller försäkringen för den försäkrade egendomen intill de i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppen. För viss egendom enligt nedan gäller beloppsbegränsningar.

Vid rån enligt ovan gäller försäkringen även för nödvändiga låsändringar enligt i övrigt samma förutsättningar och ersättningsbegränsningar som anges i 1.7.3.1.1.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada som omfattas av Inbrottsförsäkringen enligt 1.7.3
- skada på egendom som omhändertagits av annat företag (t.ex. transportföretag)
- skada då den som utsatts för rånet medverkat till eller främjat skadan
- *pengar och värdehandlingar* om den som utsatts för rånet var under 18 år. Vid rån inom försäkringstagarens lokaler gäller dock inte denna åldersgräns.
- skada genom utpressning eller kidnappning.

Högsta ersättning vid rån

- inom försäkringstagarens lokaler på försäkringsstället gäller försäkringen för den försäkrade egendomen intill de i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppen.
- utanför försäkringstagarens lokaler gäller försäkringen för den försäkrade egendomen som ovan, men med följande begränsning.

Den sammanlagda högsta ersättningen för

- pengar, värdehandlingar och värdebevis
- föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor, ädelstenar och konstverk

är begränsad till försäkringsbeloppet, dock högst 10 basbelopp oavsett om högre försäkringsbelopp anges i försäkringsbrevet. Högre belopp än 10 basbelopp kan avtalas.

Då nyckel eller kod tillgrips och låsändringar då blir nödvändiga, är den sammanlagda ersättningen för låsändringar begränsad till i punkt 1.7.3.1 angiven högsta ersättning.

1.7.5 Glasförsäkring

1.7.5.1 Försäkrad egendom

1.7.5.1.2 Byggnad

Försäkrad egendom anges i försäkringsbrevet och omfattar

- glas som tillhör byggnaden
- skyltar med tillhörande armatur och stativ. Med skylt avses inte reklamballong eller markis.

Vid ersättningsbar glasskada ersätts även målning, etsning, blästring och larmtråd i eller på glas samt plastfilm.

Med glas jämställs plastmaterial, som används i stället för glas.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på

- glas större än 5 kvm
- skylt med högre värde än 2 basbelopp

om inte annat anges i försäkringsbrevet.

1.7.5.2 Skada på glas eller skylt

Försäkringen gäller för skada på glas eller skylt genom bräckage, sönderslagning och stöld.

Försäkringen gäller även för skada genom inristning, som är av sådan art att det för försäkringstagaren skulle innebära uppenbar olägenhet att behålla glaset.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på glas, skyltar eller ytbehandling på glas

- i och på *byggnad* under uppförande, om- eller tillbyggnad som inte är monterade på plats
- som består i eller uppkommer genom kondens
- genom sprängningsarbete
- i växthus eller egendom däri
- som är ersättningsbar enligt 1.7.1 (Brandförsäkring).

1.7.5.3 Skada genom glas

Försäkringen gäller för skada på egendom till följd av att glas i fönster eller dörr bräcks eller slås sönder.

1.7.9 Försäkring för egna transporter

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada på eller förlust av försäkrad egendom som är under transport till och från försäkringsstället med försäkringstagarens egna transportmedel (även hyrda eller leasade) samt under pågående lastning och lossning i samband med sådan transport.

Försäkringen gäller endast i den mån försäkringstagaren inte kan erhålla ersättning genom annan gällande försäkring.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada vid yrkesmässig transportverksamhet (t ex åkeriverksamhet)
- skada på egendom som normalt finns i fordonet (t ex utrustning i servicebil, verktyg och mobiltelefon)
- transport till och från *arbetsområde* och inte heller för skada vid lastning och lossning i samband med sådan transport
- skada vid transport som inte har direkt samband med den försäkrade verksamheten
- skada vid transport eller lastning och lossning inom försäkringsstället, såvida inte detta är ett led i och står i direkt samband med transport till och från försäkringsstället
- stöld
- svinn.

Undantaget tillämpas vid stöld av försäkrad egendom under transport endast

- för *pengar och värdehandlingar* samt föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor, ädelstenar och konstverk
- för annan egendom om det med hänsyn till dess värde och stöldbegärlighet samt förhållandena i övrigt inte vidtagits rimliga säkerhetsåtgärder
- ersättning för stöld, förövad vid uppehåll i transporten, lämnas endast vid kortare uppehåll (t ex lunchrast, uppehåll för i- och urlastning och dylikt) och under förutsättning att fordonet inte lämnats olåst.

Högsta ersättning

Ersättningen vid varje skadetillfälle är begränsad till högst 2 basbelopp, om inte annat angetts i försäkringsbrevet.

1.8 Räddnings-, och Röjningskostnad samt Restvärde

1.8.1 Räddningskostnad

I samband med skada som omfattas av försäkringen lämnas ersättning för kostnad för sådan åtgärd som det åligger försäkrad att vidta enligt 10.6 (Räddningsplikt) för avvärjande eller begränsning av ersättningsbar skada om åtgärden med hänsyn till omständigheterna varit skälig. Ersättning lämnas även för egendomsskada genom att försäkrad egendom skadas, förkommer eller stjäls i samband med skälig räddningsåtgärd.

Räddningskostnad som understiger självriskan ersätts inte.

Undantag

Försäkringen ersätter inte kostnad

- i den mån rätt till ersättning föreligger enligt lag eller särskild författning eller på grund av annan försäkring, garanti eller annat avtal
- för påfyllning av släckmedel efter räddningsåtgärd när
 - premiereduktion lämnats för att släckanläggning finns
 - släckanläggning är ett krav för försäkringens giltighet.

Högsta ersättning

Vid *förstariskförsäkring* begränsas den sammanlagda ersättningen för räddningskostnad och skada till försäkringsbeloppet.

1.8.2 Röjningskostnad

I samband med skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för röjningskostnad (röjning, sanering, borttransport samt destruktion).

Ersättning lämnas endast för röjningskostnad avseende försäkrad egendom.

Röjningskostnad som understiger självriskan ersätts inte.

Högsta ersättning

Försäkringsgivarens åtagande att betala röjningskostnader är, om inte annat avtalats, vid varje skada begränsat enligt följande:

- ersättning för röjningskostnader vid förorening av eller annan inverkan på luft, mark, vattentäkt, sjö, annat vattenområde eller på grundvatten är begränsad till 10 basbelopp
- vid skada enligt 1.7.1.9 (Ras, jordskalv eller vulkanutbrott) och 1.7.3.2 (Skadegörelse utan samband med inbrott) är den sammanlagda ersättningen för röjningskostnader och egendomsskada begränsad till under respektive punkt angiven högsta ersättning.

I övrigt är den sammanlagda ersättningen för röjningskostnader och egendomsskada begränsad till Försäkringsgivarens sammanlagda försäkringsbelopp på skadestället utökat med 10 %. Denna utökning är dock begränsad till 50 basbelopp. Med skadeställe avses här den fastighet enligt fastighetsregistret där skada inträffat.

Vid *förstariskförsäkring* begränsas den sammanlagda ersättningen för röjningskostnad och skada till försäkringsbeloppet. Vid *helvärdeförsäkring* betalas röjningskostnad även om försäkringsbeloppet därigenom skulle överskridas.

1.8.3 Restvärdeskydd

Om återställande av *byggnad* belägen på fri och egen grund eller på tomt med inskriven tomträtt hindras på grund av lag eller myndighets föreskrift är den försäkrade även berättigad till ersättning (restvärdeersättning) för vad kvarvarande delar därigenom förlorat i värde.

Vid skadevärdering tillämpas reglerna i 1.10 (Skadevärderingsregler).

Den försäkrade är skyldig att följa Försäkringsgivarens anvisningar och på dess bekostnad vidta erforderliga åtgärder, såsom att söka dispens eller överklaga beslut. Följs inte anvisningarna är den försäkrade inte berättigad till ersättning för den förlust som uppstår genom att kvarvarande delar av *byggnaden* inte kan användas.

Undantag

Restvärdeförsäkringen gäller inte i den mån rätt till ersättning föreligger enligt lag eller särskild författning.

1.9 Säkerhetsföreskrifter

1.9.0 Allmänna säkerhetsföreskrifter

Definition

Med säkerhetsföreskrift avses i 4 kap 6 § 2 st. Försäkringsavtalslagen (2005:104) en föreskrift om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada eller om vissa bestämda kvalifikationer hos den försäkrade eller dennes anställda eller andra medhjälpare.

Allmänna säkerhetsföreskrifter

För försäkringen gäller föreskrift som meddelats i lag, av myndighet, tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande.

Det finns exempelvis föreskrifter för elsäkerhet, explosiva och brandfarliga varor, kemiska produkter och miljöskydd. Föreskrifterna kan även gälla anvisningar om service och underhåll.

Särskilda säkerhetsföreskrifter

Utöver ovan angivna allmänna säkerhetsföreskrifter gäller särskilda säkerhetsföreskrifter. Sådana säkerhetsföreskrifter kan förekomma under respektive villkorspunkt eller i övrigt framgå av försäkringsavtalet, exempelvis besiktningsprotokoll till vilket försäkringsbrevet hänvisar.

Vilka som ska följa säkerhetsföreskrifterna

Den försäkrade svarar gentemot Försäkringsgivaren för att föreskrifterna följs av

- den försäkrades företagsledning
- övriga anställda hos den försäkrade
- entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitas av den försäkrade
- annan som har att tillse att föreskriften följs.

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Huvudregel

Enligt 8 kap 12 § Försäkringsavtalslagen (2005:104), är Försäkringsgivaren fri från ansvar när en säkerhetsföreskrift inte följts om inte åsidosättandet kan antas saknat betydelse för skadan. Kan den försäkrade göra antagligt att skadan delvis skulle ha inträffat oavsett om säkerhetsföreskriften följts lämnas ersättning i denna del.

Allmänna säkerhetsföreskrifter

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Försäkringsgivaren att när säkerhetsföreskrifter åsidosättandet haft betydelse för skadan ändå betala viss ersättning då allmänna säkerhetsföreskrifter inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvudregeln ersätts ändå men med ett avdrag med 20 %, dock lägst 1 och högst 10 basbelopp.

Särskilda säkerhetsföreskrifter

För de särskilda säkerhetsföreskrifterna gäller huvudregeln om inte annat framgår under respektive säkerhetsföreskrift

Sammanlagd ersättning

Ovanstående regler om påföljd och ersättningsbegränsningar gäller för sammanlagd ersättning från egendoms-, avbrotts-, extrakostnads- och hyresförlustförsäkring.

1.9.1 Brandförsäkring

Säkerhetsföreskrifter avseende brand (1.7.1.1), explosion (1.7.1.3) och åskslag, elfenomen eller strömavbrott (1.7.1.4).

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Försäkringsgivaren att när åsidosättandet haft betydelse för skadan ändå betala viss ersättning då säkerhetsföreskrifterna under 1.9.1.3 - 1.9.1.8 inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvudregeln ersätts ändå men med ett avdrag med 20 %, dock lägst 1 och högst 10 basbelopp.

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Försäkringsgivaren att när åsidosättandet haft betydelse för skadan ändå betala viss ersättning då säkerhetsföreskrift i 1.9.1.1 (Brandfarliga heta arbeten) eller 1.9.1.2 (Utomhusförvaring - brännbart material) inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvudregeln ersätts ändå men med ett avdrag med 30 %, dock lägst 1 och högst 10 basbelopp.

1.9.1.1 Brandfarliga heta arbeten

Säkerhetsregler för Heta Arbeten utarbetade av försäkringsbolagen och Svenska brandskyddsföreningen (SBF).

Reglerna gäller för tillfällig arbetsplats där Heta Arbeten utförs och fara för brand kan föreligga.

Allmänt

HETA ARBETEN:

Med heta arbeten avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

TILLSTÅNDSANSVARIG

Den som avser att bedriva eller låta bedriva heta arbeten på tillfällig arbetsplats (t ex ägare eller brukare av fastighet eller total-/generalentreprenör), ska skriftligen utse en tillståndsansvarig, som ska bedöma om arbetena medför fara för brand.

Om fara för brand bedöms föreligga, får heta arbeten utföras endast under förutsättning att den tillståndsansvariga utfärda tillstånd för arbetena på SBF:s blankett "Tillstånd/Kontrollista" för heta arbeten eller motsvarande, som skall vara fullständigt ifyllt under arbetenas utförande förvissa sig om att nedanstående säkerhetsregler följs.

Den tillståndsansvarige får inte utföra de heta arbetena.

Den tillståndsansvarige får delegera sitt ansvar endast om den som utsett honom skriftligen medgivit detta.

Säkerhetsregler

Säkerhetsregel nr 1 - BEHÖRIGHET:

Den som skall utföra eller bevaka arbetena skall ha behörighetsutbildning och erfarenhet av brandskydd. Detsamma gäller den som ska vara brandvakt. Utbildningen skall vara genomförd enligt den plan som beslutats av försäkringsbolagens och SBF:s utbildningskommitté för heta arbeten.

Den som är utsedd att regelbundet vara tillståndsansvarig skall ha motsvarande utbildning och erfarenhet.

Säkerhetsregel nr 2 - BRANDVAKT: Brandvakt ska utses och finnas på arbetsplatsen - även under arbetsrast - under den tid som de heta arbetena utförs och under den efterbevakningstid - minst en timme - eller annan tid som den tillståndsansvarige angett i Tillståndet. Brandvakten får inte lämna arbetsplatsen förrän faran för brand upphört. Brandvakt krävs inte när den tillståndsansvarige bedömer att det är uppenbart att arbetet kan utföras med samma säkerhet utan brandvakt.

Säkerhetsregel nr 3 - BRANDFARLIG VARA:

För arbete i utrymme som innehåller eller har innehållit brandfarlig vara eller lättantändligt material, skall tillstånd inhämtas av kommunens brand- eller räddningschef.

Säkerhetsregel nr 4 - STÄDNING OCH VATTNING:

Arbetsplatsen skall vara städad och vid behov vattnad.

Säkerhetsregel nr 5 - BRÄNNBART MATERIAL:

Brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen skall flyttas bort, skyddas genom övertäckning och avskärmas

Säkerhetsregel nr 6 - DOLDA BRÄNNBARA BYGGNADSDELAR: Värmeledande konstruktioner och dolda brännbara byggnadsdelar ska undersökas med hänsyn till brandfaran, och vid konstaterad brandfara skyddas samt kunna göras åtkomliga för omedelbar släckinsats.

Säkerhetsregel nr 7 - OTÄTHETER:

Springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och i närheten av arbetsplatsen skall vara tätade och även kontrollerade med hänsyn till brandfaran.

Säkerhetsregel nr 8 - SLÄCKUTRUSTNING:

Godkänd, fungerande och tillräcklig släckutrustning skall finnas tillgänglig för omedelbar släckinsats.

Här avses slang med vatten eller två handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A233BC (minst 6 kg)

Vid takläggning krävs: Slang med vatten och två handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A233BC (minst 6 kg) samt brytverktyg (t ex pikyxa) och handstrålkastare. När förutsättning för släckning med vatten saknas, t ex vid risk för frysning eller vid lågt vattentryck, skall utrustningen kompletteras med ytterligare en handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A233BC (minst 6 kg)

Säkerhetsregel nr 9 - SVETSUTRUSTNING:

Svetsutrustning skall vara felfri. Acetylenflaska skall vara försedd med bakslagsskydd. Svetsbrännare skall vara försedd med backventil för bränningsgas och syrgas. Skyddshandske och avstängningsnyckel skall finnas.

Säkerhetsregel nr 10 - LARMNING:

Räddningstjänsten/brandkåren skall kunna larmas omedelbart. Fungerande mobiltelefon skall finnas tillgänglig om inte stationär telefon finns inom räckhåll. Den som uppdras att larma ska känna till arbetsplatsens adress.

Säkerhetsregel nr 11 - TORKNING OCH UPPVÄRMNING:

Vid torkning eller uppvärmning genom förbränning av gas, skall lågan vara innesluten så att den inte kan orsaka antändning.

Säkerhetsregel nr 12 - TORKNING AV UNDERLAG OCH APPLICERING AV TÄTSKIKT:

Vid torkning av underlag och applicering av tätskikt får material uppvärmas till högst 300°C.

Säkerhetsregel nr 13 - SMÄLTNING AV ASFALT: Vid smältning av asfalt skall utrustningen uppställas, hanteras och tillses enligt SBF:s instruktioner för brandfarliga heta arbeten på tak och balkonger.

1.9.1.3 Brandsläckning och larm

Brandsläckningsredskap och larmanordningar skall finnas i den utsträckning som anges av kommunens räddningschef eller Försäkringsgivaren.

1.9.1.4 Branddörr och sektionering

Branddörr, brandlucka och annan liknande sektionering skall vara stängd eller vara uppställd med anordning som stänger dörren och sektioneringen vid rökutveckling.

1.9.1.5 Tobaksrökning

Rökning får inte ske i försäkringslokal.

Under förutsättning att Försäkringsgivaren eller kommunens räddningschef medgett detta får rökning ske på särskild härför anvisad plats.

På övriga platser får rökning inte ske. Plats eller område där rökning får ske skall markeras tydligt.

1.9.1.6 Uppvärmningsanordningar

Flyttbara uppvärmningsanordningar får inte användas inom brand- eller explosionsfarliga utrymmen.

Byggtork får användas för uppvärmning av byggnad endast i samband med byggnads- och anläggningsarbeten.

1.9.1.7 Förbränningsmotordrivet fordon m.m.

Motordrivet fordon (motorfordon, traktor, lastbil, personbil, motorredskap och terrängmotorfordon etc.) får i för arbetet erforderlig omfattning införas eller användas i lokal eller upplag under förutsättning att

- fyllning, tömning eller byte av bränslebehållare samt laddning av batteri sker på betryggande sätt och på plats avskild från lokalen eller upplaget i övrigt
- fordonet är försett med handbrandsläckningsredskap
- fordonet är försett med batterifrånkiljare och är spänningslöst då det ej används
- fordonet är försett med helautomatisk släckanläggning enligt SBF 127 då omgivande miljö är brand-/explosionsfarlig eller innehåller lättantändligt brännbart material samt att Försäkringsgivaren lämnat medgivande därtill.

Förbränningsmotordrivna fordon får inte utan medgivande av Försäkringsgivaren eller kommunens räddningschef garageras/ställas upp inom fabriks- eller lagerlokal eller upplag.

På förbränningsmotordrivna fordon, som inte tillhör verksamheten, får reparationer eller service ej utföras inom försäkringslokal. Föreskriften gäller inte om den normala verksamheten i försäkringslokalen är reparationer/service av motordrivna fordon.

Laddningsplats för batteri

Plats för laddning av batterier till fordon, truckar, städmaskiner etc., ska anordnas i enlighet med Arbetsmiljöverkets Författningssamling, AFS 1988:4, samt enligt Svensk Standard, SS-EN 50272-3.

Varaktig märkning eller stängsel ska anordnas på golv minst 1,5 m från batteriets/fordonets sidor. Inget brännbart material får finnas inom detta område alternativt ska finnas avskärmningar av obrännbart material mot brännbart material inom 1,5 m avstånd.

På laddningsplats får ej finnas brännbart material inom 4 m höjd om det ej är avskilt med obrännbart material. Laddning ska ske med permanent installerad laddare alternativt godkänd mobil laddare.

1.9.1.8 Timer

Elektriska apparater som kan orsaka överhettning, t ex bastuaggregat, kokplattor, spis, vattenkokare, brödrost, kaffebyggare och liknande i gemensamma utrymmen i byggnad ska vara försedda med korttidstimer. Föreskriften avser inte produktionsapparater, fasta uppvärmningsanordningar och liknande.

1.9.1.9 Utomhusförvaring

På annan tid än under normal arbetstid eller öppethållande får inte brännbart material emballage, avfall eller annat brännbart material förvaras på öppen, olåst lastkaj eller på plats utomhus, t.ex. öppen, olåst container, inom 6 meter från byggnad eller skärmtak.

Beträffande minskning eller bortfall av ersättning om säkerhetsföreskriften inte följs gäller samma påföljdsregler som för övriga säkerhetsföreskrifter för brandförsäkring enligt 1.9.0.1 ovan.

1.9.2 Inbrottsförsäkring

Säkerhetsföreskrifter för inbrottsförsäkring.

Följande särskilda säkerhetsföreskrifter gäller för inbrott, stöld och skadegörelse genom inbrott (1.7.3.1), låsändring (1.7.3.1.1), skadegörelse utan samband med inbrott (1.7.3.2) samt stöld och skadegörelse i särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme (1.7.3.3).

1.9.2.1 Allmänt om skydds krav och skyddsklasser

För inbrottsförsäkringen gäller att föreskrivna skydds krav ska vara uppfyllda och att samtliga föreskrivna skyddsanordningar ska vara i funktion exempelvis

- lås ska vara låsta
- regler ska vara reglade
- larmanläggningar ska vara aktiverade
- nyckel, kombination eller kod ska inte lämnas i lås eller förvaras i omedelbar anslutning till lås

Skyddskraven gäller såväl ingångs-, som utgångsvägar. Samtliga lokaler som direkt ansluter till varandra och som disponeras av försäkringstagaren anses som en och samma försäkringslokal. Vilken skyddsklass som gäller framgår av försäkringsbrevet. Skyddskraven framgår nedan.

1.9.2.1.1 Skyddsklass 1

För Skyddsklass 1 gäller följande krav på inbrottsskydd. Hur inbrottsskyddet ska vara utfört finns föreskrivet i Nordeuropas folder - Inbrottsskydd -Skyddsklass 1. Foldern kan beställas på info@nordeuropa.se

Omslutningsyta

Försäkringslokals omslutningsyta (vägg, golv, tak, dörr, fönsterenhet m m.) ska, såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som lås och reglingsanordningar, i sin helhet ge ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott och försvåra bortförandet av stöldgods.

Väggar, golv och tak

Ytterväggar av sten, betong, tegel, lättbetong, trä, två lager plåt eller flerskiktsväggar av blandade material med motsvarande styrka är godtagbara. För golv och tak godtas utförande som ger ett likvärdigt skydd mot inbrott som vägg enligt ovan.

Dörr, port och lucka

Ytterdörrar, -portar och -luckor av trä, aluminium och stål samt inbrottsskyddande jalousier som uppfyller Försäkringsgivarens krav är godtagbara. Dörrenheten ska vara i gott skick och monterad enligt tillverkarens anvisningar.

Låsning av dörr, port och lucka

Låsning ska ske med låsenhet som uppfyller Försäkringsgivarens krav för godkänd låsenhet eller med av Försäkringsgivaren godtagen elektromekanisk låsanläggning. Observera att låset inte får

vara försett med fungerande vred/nödutrymningsbeslag. Även utåtgående dörrar, portar och luckors bakkant ska säkras mot uppbyggnad.

Fönster

Fönster och fönsterkarmar samt övriga glasade partier ska vara i gott skick samt vara utförda och monterade så att de inte utan svårighet kan demonteras. Öppningsbart fönster, oavsett belägenhet (även i dörr, port och lucka) ska vara stängt och invändigt reglat. Ventilationsfönster ovan dörr får dock vara öppet om det har inkrypningskydd.

Brandventilator

Brandventilator ska antingen vara stängd och reglad med endast från insidan åtkomlig mekanisk reglingsanordning eller ha inkrypningskydd.

Annan öppning

Annan öppning i omslutningsyta som är större än 150 x 300 mm ska ha av Försäkringsgivaren godtagbart inkrypningskydd.

1.9.2.1.14 Förvaring av tobak inkl. snus med ett inköpsvärde överstigande 10 000 kr

Om inte annat framgår av försäkringsbrevet gäller som särskild säkerhetsföreskrift att tobak inkl. snus intill ett inköpsvärde överstigande 10 000 kr ska förvaras i ett låst Säkerhetsskåp certifierat enligt SS 3492. Skåpet ska vara förankrat i byggnadsdel enligt tillverkarens anvisningar. Om detta inte är uppfyllt gäller påföljden enligt huvudregeln 1.9.

1.9.2.1.15 Nyckel- och kodhantering vid inbrott och rån

Följande särskilda säkerhetsföreskrift gäller vid inbrott och vid rån där gärningsmannen kommit över nyckel, kombination eller kod.

Märkning av nyckel och kodmedia

Nyckel och kodmedia, där kombination eller koden framgår, får inte vara märkt med namn, adress eller kod.

Ändring av lås, kombination och kod

Lås, kombination och kod ska omedelbart ändras eller bytas om det finns anledning att misstänka att någon obehörig kommit över nyckel, kombination eller kod.

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Försäkringsgivaren att, när åsidosättandet haft betydelse för skadan, ändå betala viss ersättning då säkerhetsföreskriften inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvudregeln, ersätts ändå men med ett avdrag med 20 %, dock lägst 0,5 och högst 10 basbelopp.

1.9.3 Egendomsförsäkring - Dator och Datainformation

Särskilda säkerhetsföreskrifter för *dator* och *datainformation*.

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Försäkringsgivaren att när åsidosättandet haft betydelse för skadan ändå betala viss ersättning då säkerhetsföreskrifter under 1.9.3 inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvudregeln ersätts ändå men med ett avdrag med 20 %, dock lägst 0,5 och högst 10 basbelopp.

Skulle säkerhetskopior inte ha framställts sker ingen avvikelse från huvudregeln under 1.9.3. Om säkerhetsföreskrifterna enligt 1.9.3.2.1 - 1.9.3.2.3 vid förvaring och hantering av dataprogram och datainformation inte iakttagits lämnas ingen ersättning för den merkostnad som uppstått till följd av detta.

Allmänna föreskrifter

Den försäkrade skall ha

- upprättat rutiner för felhantering som omfattar alla system jämte dokumentation av alla system i anläggningen
- vidtagit rimliga åtgärder för att undvika avbrott/störningar och ha upprättat en katastrofplan (organisation och reservrutiner) för att klara ett totalt datorbortfall. Planen skall testas och personalen övas kontinuerligt.
- utsett en namngiven person (säkerhetsansvarig), jämte ersättare, som svarar för att
 - dokumenterade säkerhetsrutiner finns och följs
 - *datorer, datainformation, system och program* underhålls samt att behörighetssystem och säkerhetsutrustning används.

1.9.3.1 Dator

Datoranläggning (server) skall

- ges sådan placering (inom byggnaden/området) att skador från den yttre kringmiljön i möjligaste mån undviks
- vara försedd med
 - tillförlitlig och erforderlig kraftförsörjning samt ha ett för elmiljön lämpligt utformat skydd
 - separat och lämpligt utformat luftbehandlingssystem

Service rutiner - Persondator

Service rutiner (t ex genom serviceavtal med leverantör/serviceföretag) med föreskrifter om förebyggande underhåll (översyn, test, kontroll, justering och liknande skyddsapplikationer) skall finnas dokumenterade och dess efterlevnad skall finnas journalfört.

Anmärkning: Föreligger serviceavtal har Försäkringsgivaren rätt att få kopia av avtalet. Ändras avtalet skall detta utan dröjsmål meddelas Försäkringsgivaren.

1.9.3.2 Dataprogram och Datainformation

1.9.3.21 Förvaring av originalprogram

Originalexemplar av programvara skall förvaras på sådant sätt att originalexemplaret och installerat program inte kan skadas vid samma tillfälle.

1.9.3.22 Förvaring av licensbevis

Licensbevis skall förvaras på sådant sätt att licensen och installerat program inte kan skadas eller förloras vid samma tillfälle.

1.9.3.23 Rutiner för säkerhetskopiering

Säkerhetskopiering av modifierad programvara och datainformation skall framställas dagligen, under arbetsdag, eller med den högre frekvens som vanligen tillämpas inom den försäkrades verksamhetsområde.

Säkerhetskopiering skall vara korrekt och funktionsduglig.

1.9.3.24 Förvaring av säkerhetskopiering

Säkerhetskopiering av modifierad programvara och datainformation skall förvaras skild från originalet på sådant sätt att kopiering och originalet inte kan skadas vid samma tillfälle.

1.10 Skadevärderingsregler

Allmänt

Skada på egendom värderas enligt nedan angivna regler.

Skadad och oskadad egendom värderas efter samma grunder.

Värdeminskning

Avdrag som föranleds av att egendom minskat i värde genom ålder och bruk görs både på material och arbete, samt även för rivning och återställande med samma avdragsprocent, (se lista på åldersavdrag nedan) avseende den egendom som ersätts.

Eget arbete

Ersättning för kostnad för egen arbetstagare som arbetar med att återställa skadad egendom eller information, begränsas till försäkringstagarens faktiska egenkostnad för arbetstagaren, dock högst marknadsmässig lön plus lönebikostnader för den typ av arbete arbetstagaren utfört i skadan.

Med egenkostnad menas direkt lön plus lönebikostnader.

Om försäkringstagaren kan visa att täckningsbidrag förloras när arbetstagaren utför samma typ av arbete, som denne normalt utför och återställer skada i stället för arbete som direkt skulle ha debiterats kund, ersätts försäkringstagarens externa timdebitering för arbete som arbetstagaren normalt utför.

Ersättning för egen arbetstagares arbete i skada samordnas med eventuell ersättning från avbrottsförsäkring.

1.10.1 Byggnad

1.10.1.1 Byggnad som återställs

Om *återställande* sker värderas skadan med nedanstående begränsningar till kostnaden för att utan dröjsmål återställa byggnaden med samma eller likvärdigt utförande på ett rationellt sätt beträffande metoder och material. Återställandet skall ske senast inom två år.

Om *återställande* av byggnad inte kan ske inom två år på grund av hinder som inte beror på den försäkrade, får tiden två år räknas från den dag då hindret upphörde, dock längst tre år från skadedagen.

Vid skadevärdering beaktas ändrade kostnader på grund av prisändring under återställandetiden. Merkostnad genom reparation på övertid eller genom transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel beaktas inte.

Den värdeminskning egendomen efter reparation möjligen kan anses ha undergått genom skadan beaktas inte.

En byggnadsdels ålder beräknas från tidpunkten då den första gången togs i bruk.

Var byggnadsdelen redan skadad eller bristfällig före försäkringsskadan görs återställande med avdrag för skadan/bristfälligheten utöver eventuellt åldersavdrag.

Reparation i samband med underhåll m.m.

Kan reparation utan väsentlig olägenhet göras i samband med pågående eller förestående underhålls- eller ändringsarbete, till- eller ombyggnad värderas skadan till det belopp med vilken kostnaden för sådant arbete ökar.

Begränsningar

- Byggnad

Om byggnad i sin helhet vid skadetillfället har ett *tekniskt värde* som är lägre än halva *nyanskaffningsvärdet* värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till byggnadens *tekniska värde*.

- Installationer

För installation hörande till byggnad vid skadetillfället värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till installationens *tekniska värde*. Detta gäller oberoende av värdeminskningen för byggnaden. Varje föremål och varje ledningssystem bedöms för sig. Se lista på åldersavdrag nedan

- Byggnadsdel,

Om byggnadsdel eller *ytbeläggning*, t.ex. målning, tapetsering, tak-, ytbeläggning vägg-, ytbeläggning eller golvbeklädnad, inkl. *tätskikt* i våtutrymme, vid skadetillfället värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till installationens *tekniska värde*. Detta gäller oberoende av värdeminskningen för byggnaden. Varje byggnadsdel och

ytbeläggning bedöms för sig. För *ytbeläggning* gäller även att varje rum bedöms för sig. Se lista på åldersavdrag nedan

- Värmepump, komfortkyl vid maskinskada
Maskinskada på värmepump- eller komfortkylanläggning med därtill hörande utrustning värderas till kostnaden för återställande, dock högst till det *tekniska värdet*. Vid skada på elmotor och/eller kompressor avdras särskild självrisk med 10 % per år räknat från den tidpunkt egendomen först togs i bruk. Lägsta självrisk är dock den självrisk som avtalats för aktuell skadehändelse

Lista på åldersavdrag

Byggnadsdel eller del av sådan. Avser både material och arbete även rivning och återställande

Byggnadsdel	Antal år utan åldersavdrag för material och arbete	Avdrag per påbörjat år därefter
<i>Installation och maskinell utrustning</i>		
- rörsystem, vattenradiatorer	20 år	5 %
- varmvattenberedare, bergvärmepump, komfortkyl	5 år	8 %
- värmepumpar, hushållsmaskiner, inkl. spis	2 år	10 %
- solfångare, vindkraftverk, takvärme	5 år	8 %
- övriga installationer samt annan maskinell utrustning öm		
hushållsmaskin	10 år	5 %
- sanitetsgods	10 år	5 %
- elcentraler, elledningar, uttag samt strömbrytare	20 år	4 %
- elslingor i golv	5 år	8 %
- armaturer, tele, larm samt ledningar och utrustning för datoruppkoppling och kabel-TV (även parabol)	5 år	8 %
- Målning, tapetsering samt annan väggbeklädnad (inte våtrum)	5 år	8 %
 <i>Golvbeklädnad (inte våtrum)</i>		
- trä- och parkettgolv, linoleum	10 år	5 %
- keramik, sten	20 år	2 %
- textila, övriga	5 år	10 %
 <i>Våtrumsbeklädnad inkl. tätskikt</i>		
- golv och väggmatta (trådsvetsad)	5 år	8 %
- keramiska plattor	10 år	5 %
- övriga material och utförande samt målning i våtrum	5 år	10 %
 <i>Takbeläggning av papp, plast eller gummi</i>		
<i>Annan takbeläggning</i>	10 år	8 %
	20 år	8 %
 <i>Skorsten</i>		
- stål eller plåt	10 år	5 %
- annat material	25 år	2 %

Avskrivning för värdeminskning begränsas till högst 80 % av värdet för byggnadsdel som före skadan var funktionsduglig

För övriga byggnadsdelar och installationer som inte finns uppräknade i listan ovan görs ett åldersavdrag efter beräknad livslängd. För första fjärdedelen av beräknad livslängd sker inget åldersavdrag, därefter sker ett procentuellt avdrag beräknat efter den återstående livslängden.

1.10.1.1.1 Merkostnader vid Myndighetskrav och Byggnads särart

Med komplettering av 1.10.1.1 ovan gäller försäkringen för merkostnad som föranleds av att skadad *byggnad*

- enligt myndighets beslut eller för byggande gällande normer i något hänseende måste ges annan konstruktion eller utförande än före skadan
- på grund av sin särart inte kan återställas på ett rationellt sätt beträffande metoder och material, exempelvis dokumenterad kulturhistorisk värdefull *byggnad/byggnadsdel* (byggnadsminne) eller annan *byggnad* vars särart inte kan återställas utan merkostnad.

Myndighetskrav

Ersättningsbar merkostnad enligt detta villkor avser myndighetskrav om anpassning till gällande

- energihushållningsnormer
- handikappnormer
- brandskyddsnormer
- krav på sophantering, skyddsrum eller arbetsmiljö enligt byggnadsstadgan och föreskrifter i gällande byggregler (normer)

Undantag

Försäkringen gäller inte för kostnad

- för förelägganden som utfärdats före skadan
- föranledd av arkeologiska undersökningar
- som uppkommer till följd av att högre krav efter skadan ställs på funktionen hos anläggning eller maskinell utrustning för industriell process som bedrivs i byggnaden
- för oskadade byggnadsdelar som inte berörs av skadan
- som uppkommer på förstariskförsäkrad byggnad.

Byggnads särart

Egendom som här avses skall vara dokumenterad (t ex särskild inventarieförteckning, foto eller motsvarande) och dokumentation skall förvaras så att den inte förstörs i samband med att ifrågavarande egendom förstörs.

Sådan merkostnad kan avse t ex tidsenligt byggnadsmaterial och utförande eller konstnärlig utsmyckning.

Undantag

Försäkringen gäller inte för kostnad

- föranledd av arkeologiska undersökningar
- som uppkommer till följd av att högre krav efter skadan ställs på funktionen hos byggnaden/föremålet
- som uppkommer på förstariskförsäkrad byggnad.

Högsta ersättning

Försäkringen gäller intill högst 5 basbelopp för både merkostnad avseende myndighetskrav och byggnads särart, om inte annat anges per *byggnad* i försäkringsbrevet.

Försäkrads skyldighet

Den försäkrade är skyldig att följa Försäkringsgivarens anvisningar och på Försäkringsgivarens bekostnad vidta erforderliga åtgärder i ärendet, såsom att söka dispens och överklaga beslut i det fall uppfyllande av viss norm måste bedömas medföra oskäligen och ej befogade kostnader för den försäkrade. Följs inte anvisningarna, är den försäkrade inte berättigad till ersättning för den förlust som uppstår härigenom.

1.10.1.2 Annan byggnad anskaffas av försäkringstagaren

Anskaffas, efter medgivande av panträttshavare, inom två år annan *byggnad* inom landet för samma eller liknande ändamål värderas skadan, om *byggnaden* anskaffas för försäkringstagarens räkning, enligt 1.10.1.1, varvid ökning i värde genom ändrad ändamålsenlighet, dock inte ändrad belägenhet, avdras.

Begränsning

Vid skadevärderingen avdras dock den del av värdet som motsvarar sådana delar av egendomen som återstår efter skada och som skulle kunna användas vid ett återställande. Försäkringstagaren svarar för kostnad för borttagande av sådana delar.

1.10.1.3 Byggnad återställs inte eller annan byggnad anskaffas inte av försäkringstagaren

Återställs inte den skadade byggnaden eller anskaffas inte annan *byggnad* inom landet av försäkringstagaren för samma eller liknande ändamål inom två år, värderas skadan till skillnaden i byggnadens *ekonomiska värde* omedelbart före och efter skadan, dock högst till återställandekostnad enligt 1.10.1.1.

1.10.1.4 Hinder på grund av lag eller myndighets föreskrift

Om återställande av *byggnad* hindras på grund av lag eller myndighets föreskrift, se 1.8.3 (Restvärdeskydd).

1.10.4 Ritningar, arkivalier och datainformation

Skadan värderas till de normala kostnader som inom 2 år nedläggs för att återställa den information som förlorats och är nödvändig för rörelsens fortsatta verksamhet.

Datainformation

Med normala kostnader avses kostnader för

- återställande av data från säkerhetskopior, inbegripet manuell inmatning av data där sådan erfordras
- återställande av system-, standard- och applikationsprogram från säkerhetskopia,

dock beaktas inte de kostnader som

- avser avlägsnande av programfel eller ändringar av program när program återställs eller ersätts
- orsakats av att information inte kan återskapas

- avser rättning av felaktiga av användare manuellt registrerade data
- avser merkostnad genom arbete på övertid.

Programlicenser

Med normala kostnader avses kostnader för ny programlicensavgift om försäkringstagaren enligt användaravtal med leverantör/konstruktör åtagit sig att svara för förlorat hårdvarulås.

1.10.5 Värdehandlingar och värdebevis

Värdehandlingar

Skada värderas till de normala kostnader som inom två år nedläggs på återställandet.

Värdebevis

Skada värderas till vad det skulle ha kostat att ersätta dem med nya av samma slag.

1.10.7 Arbetstagares egendom

Skada på *arbetstagares egendom* som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt kollektivavtal värderas enligt reglerna i detta.

Skada på *arbetstagares egendom* i övrigt värderas enligt tillämpliga villkor för hemförsäkring.

1.10.8 Fastighetsinventarier

Skadan värderas enligt de regler som finns angivna för *installationer* i 1.10.1 (Byggnad).

Återställs inte den skadade egendomen inom två år, värderas skadan till skillnaden i egendomens ekonomiska värde omedelbart före och efter skadan.

1.10.9 Trädgård, tomt och markanläggningar

Skadan värderas till vad det kostar att återställa trädgården och tomten.

Vid nyplantering av buskar och träd lämnas ersättning endast för kostnad för plantor som normalt saluförs i handelsträdgårdar eller plantskolor i Sverige. Skada på övriga markanläggningar värderas enligt samma regler som anges för *fastighetsinventarier* (1.10.8).

1.11 Ersättningsregler

Ersättning beräknas enligt följande

- skada värderad enligt 1.10 (Skadevärderingsregler)
- räddningskostnad enligt 1.8.1
- röjningskostnad enligt 1.8.2

med avdrag för

- självrisk enligt 1.6

i förekommande fall beaktas

- beloppsbegränsningar, t.ex. förstariskbelopp, angiven högsta ersättning m.m.
- eventuell underförsäkring vid helvärdesförsäkring

i förekommande fall görs

- reducering p.g.a. fareökning eller att premiegrundande uppgifter är felaktiga eller har ändrats sist avräknas eventuell påföljd då säkerhetsföreskrift 1.9 inte följts.

Försäkringen skall inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ersättning för liden skada, även om försäkringsbeloppet är större.

1.11.1 Fullvärdeförsäkring

Vid *fullvärdeförsäkring* ersätts uppkommen skada i dess helhet med de begränsningar som framgår av villkoren och försäkringshandlingarna i övrigt.

1.11.2 Helvärdeförsäkring

Har i försäkringsbrevet angetts ett försäkringsbelopp för *byggnad* utan tillägget "Förstarisk" är byggnaden helvärdeförsäkrad.

Vid *helvärdeförsäkring* ersätts uppkommen skada i dess helhet intill försäkringsbeloppet med de begränsningar som framgår av villkoren och försäkringshandlingarna i övrigt.

Underförsäkring

Föreligger *underförsäkring* tillämpas bestämmelserna i (1.15.3 Underförsäkring och påföljd).

Är försäkringsbeloppet gemensamt för flera byggnader men lägre än byggnadernas sammanlagda värde tillämpas bestämmelserna som angetts i första stycket.

1.11.3 Förstariskförsäkring

Vid *förstariskförsäkring* ersätts uppkommen skada intill försäkringsbeloppet, dock med tillämpning av de begränsningar som framgår av villkoren och försäkringshandlingarna i övrigt.

1.11.4 Anmälan om ny-, till- eller ombyggnad

Vid *fullvärdeförsäkring* och *förstariskförsäkring* avseende *byggnad* gäller att premien är beräknad med utgångspunkt från av försäkringstagaren lämnad byggnadsbeskrivning. Försäkringstagaren skall därför underrätta Försäkringsgivaren om ny-, till- eller ombyggnad. Försummar han detta ersätts endast så stor del av skadan som motsvarar förhållandet mellan erlagd premie för den aktuella byggnaden och den premie som rätteligen skulle ha erlagts för denna. (Se även bestämmelserna om upplysningsplikt och riskökning i Kap 10, pkt 10.5).

1.11.5 Panträtt i fast egendom

För den som har panträtt i fast egendom gäller bestämmelserna i Lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning (SFS 2005:105).

1.11.6 Ersättningsregler i övrigt

Vid utbetalning av skadeersättning avräknas mervärdeskatt för den som är redovisningsskyldig för mervärdeskatt.

Försäkringsgivaren har rätt att istället för att betala kontant ersättning låta återställa skadad egendom eller tillhandahålla annan likvärdig egendom.

Försäkringsgivaren är inte skyldigt att överta skadad egendom men äger rätt att efter värdering överta större eller mindre del därav.

Kommer egendom, för vilken ersättning utgetts, till rätta är denna Försäkringsgivarens egendom och egendomen skall snarast ställas till Försäkringsgivarens förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar därför erhållen ersättning.

1.11.7 Tidpunkt för betalning av ersättning samt räntebestämmelser

Ersättning skall betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt 1.12 (Skaderegleringsbestämmelser).

Om polisutredning av betydelse för den försäkrades rätt till ersättning inletts äger Försäkringsgivaren rätt att avvakta med betalning av ersättning till dess utredningen slutförts.

Ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffas, skall betalas senast 30 dagar efter det att den försäkrade visat att så skett.

Om myndighets förbud att återuppföra skadad byggnad överklagats och Försäkringsgivaren på grund av detta väntat med att betala ut ersättning skall ersättningen betalas senast 30 dagar efter det att Försäkringsgivaren fått kännedom om att överklagandet inte lett till ändring.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas skall ersättning betalas senast 30 dagar efter det att Försäkringsgivaren erhållit utredningen eller värderingen. För den tid som utbetalningen fördröjts genom detta betalas ränta enligt Riksbankens referensränta.

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. Ränta betalas dock inte om den är mindre än en procent av basbeloppet.

Utöver ovan angiven ränta har försäkringstagaren inte rätt till ersättning för skada eller förlust vid dröjsmål med utbetalning av skadeersättning.

1.12 Skaderegleringsbestämmelser

Hänvisning:

Beträffande åtgärder som åligger försäkrad att vidta vid inträffad skada eller vid skada som befaras kan inträffa, se 10.6 (Räddningsplikt).

1.12.1 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav mot Försäkringsgivaren skall anmälas så snart som möjligt. Dessutom skall den försäkrade vid stöld, inbrott, rån eller annat brott snarast göra polisanmälan och insända polisintyg härom till Försäkringsgivaren.

1.12.2 Ersättningskrav och skyldighet att lämna upplysning

Ersättningskrav skall framställas till Försäkringsgivaren snarast efter det att skadan uppkommit och senast sex månader från det den försäkrade fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning.

Framställs kravet senare är Försäkringsgivaren fritt från ansvar.

Den försäkrade är skyldig att specificera sitt ersättningskrav och på anmodan lämna förteckning över försäkrad egendom, skadad och oskadad, med uppgift om varje föremåls värde före och efter skadan. Den försäkrade är även skyldig att på anmodan styrka ersättningskravet genom

att lämna de upplysningar som står till buds, tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma Försäkringsgivarens ansvarighet och ersättningens storlek. Kostnader för detta ersätts inte.

Om gravationsbevis eller panthavares godkännande behövs för att betala ut ersättning skall den försäkrade skaffa och sända in dessa handlingar till Försäkringsgivaren.

Om den försäkrade uppsåtligt eller av grov vårdslöshet oriktigt uppger, förtiger eller döljer något av betydelse för skadans bedömning skall ersättningen som regel bortfalla eller begränsas

1.12.3 Besiktning av skada och anvisningar

Försäkringsgivaren har rätt att låta besiktiga skada samt att utfärda anvisningar för reparation och tillvarata skadad egendom innan sådana åtgärder vidtas.

Om Försäkringsgivaren meddelar anvisningar om val av reparatör eller metod för reparation eller sanering är den försäkrade skyldig att följa dessa.

Oavsett om Försäkringsgivaren har anvisat reparatör/leverantör är försäkringstagaren beställare.

Iakttar den försäkrade inte vad som här sagts är Försäkringsgivarens ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle uppkommit om anvisningarna följts.

1.15 Definitioner – Förklaringar

1.15.1 Objekttyper

Egendom indelas i följande objekttyper och vad som är försäkrat framgår av försäkringsbrevet.

1.15.1.1 Byggnad

Med byggnad avses byggnad och sådan byggnads ägare tillhörig egendom som hör till byggnad enligt Kap 2 § 2 i Jordabalken, som lyder:

"Till byggnad hör fast inredning och annat varmed byggnaden blivit försedd, om det är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden eller del av denna, såsom fast avbalkning, hiss, ledstång, ledning för vatten, värme, ljus eller annat med kranar, kontakter och annan sådan utrustning, värmepanna, element till värmeledning, kamin, kakelugn, innanfönster, markis, brandredskap, civilförsvarsmateriel och nyckel."

I enlighet med vad som sägs i första stycket hör där jämte i regel till byggnad, såvitt angår

- bostad: badkar och annan sanitetsanläggning, spis, värmeskåp och kylskåp samt maskin för tvätt eller mangling,
- butikslokal: hylla, disk och skyltfönsteranordning,
- samlingslokal: estrad och sittplatsanordning,
- ekonomibyggnad till jordbruk: anordning för utfodring av djur och anläggning för maskinmjölkning,
- fabrikslokal: kylsystem och fläktmaskineri.

Reservdel och dubblett till föremål som avses i första eller andra stycket hör ej till byggnaden."

Till byggnad räknas även

- ledningar och utrustning för datoruppkoppling och kabel-TV för boendes gemensamma bruk
- sopsuganläggning samt oljetank och bränsle inom fastigheten, avsedda för försäkrad byggnads uppvärmning.

1.15.1.2 Fastighetsinventarier

Med fastighetsinventarier avses

- egendom (även byggnadsmaterial) för fastighetens underhåll, skötsel och förvaltning, dock inte trafikförsäkringspliktiga motordrivna fordon (motorfordon, traktor, terrängmotorfordon och trafikförsäkringspliktiga motorredskap) och släpfordon till dessa.

Anmärkning: Här avses även kontorsinventarier för kontorsverksamhet för fastighetens förvaltning. Bedrivs verksamheten i förhyrda lokaler räknas även fast inredning bekostad av försäkringstagaren till begreppet kontorsinventarier.

- inventarier som fastighetsägaren anskaffat till lägenhets- eller lokalinnehavarnas gemensamma bruk, även om äganderätten överlåtits till en av lägenhets- eller lokalinnehavarna bildad förening.

1.15.1.3 Trädgård, tomt och markanläggningar

Med trädgård, tomt och markanläggningar avses tomtmark med växtlighet, asfaltbeläggning, staket, stängsel, flaggstång och annan anordning för stadigvarande bruk inom fastigheten (ex vis utomhusbelysning, uttag för motorvärmare, parkeringsautomat, skulpturer, lekplatsutrustning, brygga), dock inte brunn och vattentäkt.

Anmärkning: Särskilt avtal fordras för viss egendom, se 1.5.1.1 (Tilläggsavtal fordras).

1.15.1.4 Värmekulvert

Med värmekulvert avses ett i mark utanför byggnad anlagt ledningssystem - innefattande rörledningar, värmeisolering och skyddshölje – för distribution av värme och varmvatten samt till sådant ledningssystem hörande kulvertkammare med utrustning.

Till värmekulvert räknas inte under- eller abonnentcentraler eller därtill hörande utrustning.

1.15.1.5 Maskiner/inventarier

Med maskiner/inventarier avses egendom som inte är hänförlig till annan objekttyp.

Till maskiner/inventarier räknas sålunda bl.a.

- maskiner, inventarier, ledningar, som inte är att hänföra till objekttypen *byggnad*
- förbrukningsartiklar såsom bränsle och smörjmedel
- reservdelar till egna maskiner, verktyg och redskap
- utrustning för butik, kontor, laboratorium eller lagerlokal
- trycksaker så som kataloger och reklamtryck, varuprover
- modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster »
- emballage av inventariekaraktär
- fast inredning som tillhör hyresgäst
- egendom anskaffad för uthyrning eller leasing
- *datamedia*.

1.15.1.6 Varor

Med varor avses egendom avsedd för försäljning t ex

- råvaror
- produkter i arbete
- hel- eller halvfabrikat
- varor anskaffade för försäljning
- osålda lotter, som ska redovisas
- emballage och annan lös egendom, som är avsedd att ingå i varan eller dess förpackning och att åtfölja varan eller försäljas tillsammans med denna.

1.15.1.7 Ritningar, arkivalier, datainformation och programlicenser

Med ritningar, arkivalier, datainformation och programlicenser avses

- originalritningar och andra originalhandlingar (t ex manuskript, bokföringsböcker, kartotek, korrespondens och exponerad originalfilm) samt tidningars, bildbyråers och fotoateljéers arkiv och liknande
- den information som finns på datamedia
- användarlicenser för programvara, varmed förstås användarlicens inkl. kodfunktion (hårdvaru- eller mjukvarulås) innebärande rätt att, enligt användaravtal, använda leverantörs/konstruktörs programvara.

1.15.1.8 Pengar, värdehandlingar och värdebevis

Med pengar och värdehandlingar avses

- pengar och gällande frimärken
- aktier, obligationer, kuponger, inlösta lottsedlar, växlar, checkar, och andra fordringsbevis eller värdebevis t.ex. färd- inträdesbiljetter, månads- och årskort, telefonkort samt förköphäften.

Som värdebevis avses inte bank- eller kreditkort.

1.15.1.10 Arbetstagares egendom

Med arbetstagares egendom avses arbetstagares

- personliga lösegendom, dock inte*) pengar och värdehandlingar
- egendom som, enligt gällande kollektivavtal vid skada skall ersättas av arbetsgivaren.

Anmärkning:

Hit hänförs även personlig lösegendom som tillhör förtroendevald, elev samt barn i förskoleverksamhet.

1.15.2 Fullvärde-, Helvärde och Förstarisk försäkring

Vilken egendom som är fullvärde-, helvärde- eller förstariskförsäkrad framgår av 1.5 (Försäkrad egendom) respektive försäkringsbrevet.

Fullvärdeförsäkring

Vid fullvärdeförsäkring ersätts - med beaktande av skadevärderings och ersättningsreglerna enligt 1.10 resp 1.11 samt övriga villkorsbestämmelser - uppkommen skada fullt ut.

Vid fullvärdeförsäkring anges som regel inget försäkringsbelopp.

Vid fullvärdeförsäkrad *byggnad* beräknas kalkylbeloppet (fullvärdebeloppet) enligt en av Försäkringsgivarens godkänd värderingsmetod.

Helvärdeförsäkring

Vid helvärdeförsäkring ersätts - med beaktande av skadevärderings och ersättningsreglerna enligt 1.10 resp 1.11 samt övriga villkorsbestämmelser - uppkommen egendomsskada intill försäkringsbeloppet. Föreligger inte full försäkring tillämpas reglerna om underförsäkring såväl vid delskada som totalskada (se 1.15.3).

För att full försäkring skall föreligga vid helvärdeförsäkring skall försäkringsbeloppet för

- *byggnad* motsvara byggnadens *nyanskaffningsvärde*

Förstariskförsäkring

Vid förstariskförsäkring ersätts - med beaktande av skadevärderings och ersättningsreglerna enligt 1.10 resp 1.11 samt övriga villkorsbestämmelser - uppkommen skada, inklusive räddnings- och röjningskostnader (se 1.8.1 och 1.8.2) intill försäkringsbeloppet.

Reducering pga underförsäkring kan förekomma i vissa fall (se 1.15.3).

Försäkringsbeloppet är vid förstariskförsäkring ett avtalat belopp som är lägre än egendomens *nyanskaffningsvärde*.

1.15.3 Underförsäkring och påföljd

Underförsäkring föreligger vid

- *helvärdeförsäkring* då försäkringsbeloppet är för lågt i förhållande till *nyanskaffningsvärdet*
- *förstariskförsäkring* i de fall försäkringsbeloppet utgör viss del av egendomens värde (helvärde) och detta värde är för lågt i förhållande till *nyanskaffningsvärdet*. Är helvärdet framtaget enligt av Försäkringsgivaren godkänd värderingsmetod, tillämpas inte påföljdsbestämmelsen.

Påföljd

Föreligger underförsäkring reduceras skadeersättningen proportionellt emot förhållandet mellan angivet försäkringsbelopp och *nyanskaffningsvärdet* respektive det belopp som för ifrågavarande försäkringsform skall upptas som försäkringsbelopp (se 1.15.2 ovan).

Vid räddnings- och röjningskostnader samt restvärdeskydd (se 1.8) görs motsvarande reducering vid underförsäkring.

1.15.4 Återställande

Återställande innebär för *byggnad* reparation eller återuppförande på samma grund av samma eller lika ändamålsenlig byggnad för samma eller liknande ändamål

1.15.5 Värdering

Nyanskaffningsvärde

Nyanskaffningsvärde vid viss tidpunkt innebär för *byggnad* den kostnad som skulle ha uppkommit, om byggnaden färdigställts som ny vid denna tidpunkt. I värdet skall inräknas alla kostnader som fordras för att byggnaden skall kunna tas i bruk

Tekniskt värde

Tekniskt värde vid viss tidpunkt är *nyanskaffningsvärdet* vid tidpunkten med avdrag för ålder, slitage och omodernitet*.

*Med avdrag för omodernitet avses även den värdeminskning som beror t.ex. på minskad användbarhet, nya produkter och ny teknik.

Ekonomiskt värde

Med ekonomiskt värde avses egendomens marknadsvärde, dvs. sannolika priset för egendomen vid en normal försäljning, eller, om marknadsvärdet inte kan fastställas, det värde som med beaktande av avkastningsförväntningar och andra värdepåverkande faktorer, t ex ålder, slitage, omodernitet, belägenhet eller användbarhet, sannolikt skulle utgöra marknadsvärdet på egendomen.

1.15.6 Övrigt

Arbetsområde

Med arbetsområde avses det område, samt därtill hörande tillfällig upplagsplats, som försäkrad disponerar vid utförande av entreprenad-, installations-, montage- eller reparationsarbete i samband med *byggnads-* eller *montageverksamhet*. Till arbetsområde räknas inte den försäkrades ordinarie, permanenta arbetsplatser, t ex kontor, verkstäder, förråd, grustag eller stenkross.

Basbelopp

Med basbelopp avses här prisbasbeloppet d.v.s. det belopp som fastställs enligt Lagen (2010:110) om allmän försäkring och som gällde för januari månad det år skadan inträffade.

Byggherre

Med *byggherre* avses ägare eller brukare av fastighet för vars räkning entreprenad utförs.

Byggnadsverksamhet

Med byggnadsverksamhet avses husbyggnads- och anläggningsverksamhet, schaktning och andra grundarbeten. Till husbyggnadsverksamhet räknas även installation och montering av fast inredning och annat som är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden, exempelvis hiss och fläktsystem, och som enligt reglerna i Kap 2 § 2 jordabalken hör till byggnad. Hit räknas dock inte sådan verksamhet som är att hänföra till *montageverksamhet*.

Datavirus

Med datavirus avses att ett program eller ett antal instruktioner kopierar sig själv (smittar) till andra existerande program och filer (där det inte hör hemma) i avsikt att åstadkomma oönskade effekter.

Datainformation

Med datainformation avses information som lagras på *datamedia*.

Datamedia

Med datamedia avses det fysiska underlaget på vilket *datainformation* registreras eller lagras (databärare).

Dator

Med dator avses här apparat för databehandling, som enligt i förhand fastställt program kan utföra omfattande beräkningar, med tillhörande in och utenheter t. ex bildskärm, tangentbord, mus, skrivare, CD-läsare, scanners, modem, datavideoprojektor (PC-kanon), digitaliseringsbord, nätverkskablage och nätverksutrustning.

Bärbar dator är en persondator, som är avsedd för mobilt användande, inkluderande bildskärm och tangentbord. Som bärbar dator räknas även handdatorer.

Försäkringsställe

Med försäkringsställe avses den gatuadress eller fastighetsbeteckning som anges i försäkringsbrevet där verksamhet bedrivs.

Försäkringslokal

Med försäkringslokal anses samtliga lokaler som direkt ansluter till varandra och som disponeras av försäkringstagaren för den försäkrade verksamheten.

Om försäkringstagaren disponerar hela byggnaden anses hela byggnaden som försäkringslokal.

Förvaringsplats

Med förvaringsplats avses här upplag under bar himmel eller byggnad.

Godkänd låsenhet

Med godkänd låsenhet avses dörrlås med slutbleck, som uppfyller kraven

- låskista, låscylindrar/tillhållarpaket och slutbleck vilka är certifierade i SS 3522, klass 3 hänglås
- vid utvändig låsning, hänglås, som uppfyller kraven i SSFN 014, klass 4/ Grade 5 och hänglåsbeslag, som uppfyller kraven i SSFN 018, klass 4/ Grade 5.
- vid invändig låsning, hänglås, som uppfyller kraven i SSFN 014, klass 3/ Grade 4 och hänglåsbeslag, som uppfyller kraven i SSFN 018 klass 3/ Grade 4.

Godkänt värdeskåp

Med godkänt värdeskåp avses här värdeförvaringsenhet (enhet för skydd av pengar, värdeföremål och värdehandlingar mot inbrott) som efter provning enligt

- svensk standard, SS 3000
- svensk standard, SS 3150/ INSTA 610

- SIS 704001 och SIS 837501
- LPS 1183 utgåva 3 och 4
- europeisk standard SS - EN 1143-1 och 1143-2

Värdeförvaringsenheten skall vara varaktigt märkt med typ, skyddsvärdepoäng, "Grade", tillverkningsår och tillverkningsnummer.

Inkrypningskydd

Med inkrypningskydd avses skyddsanordning för öppning i omslutskydd (vägg, golv och tak) som syftar till att försvåra för obehörig att ta sig in genom öppningen, t ex stålgaller.

Installation

Med installation avses system eller anordning med anslutna föremål, t ex värmepanna, cirkulationspump, expansionskärl, värmeväxlare, kyl eller frysanläggning, antennenläggning, sopsuganläggning, hiss, ledningssystem för kallvatten, varmvatten, värme, avlopp, ventilation, gas, elektricitet eller liknande. Med *installation* avses dock inte dräneringssystem.

Kavitation

Kavitation innebär uppkomst av hålrum, blåsor, i hastigt strömmande vätska, när vätsketrycket lokalt sjunker till ett värde nära vätskans ångtryck vid ifrågakvarande temperatur. De invid materialytan uppkomna hålrummen kan störta samman under slagverkan, t ex vid propellrar, vattenturbiner, rörförträngningar.

Två huvudtyper av kavitationsangrepp kan särskiljas, nämligen

- kavitationserosion, varvid angreppet är enbart mekaniskt
- kavitationskorrosion, varvid angreppet utgörs av samtidig korrosion och kavitationserosion.

Korrosion

Definieras av Tekniska Nomenklaturcentralen som "angrepp på ett material genom kemisk eller elektrokemisk reaktion med omgivande medium".

Kemisk korrosion förekommer i torr miljö, t ex i torra gaser eller i vattenfria organiska vätskor. I närvaro av vatten sker korrosion genom elektrokemiska reaktioner.

Markarbete

Allt sprängningsarbete och i övrigt arbete i mark eller grund, såsom schaktning, pålning, packning eller spontning.

Montageverksamhet

Med montageverksamhet avses montage eller installation av maskiner och annan utrustning för industriell verksamhet som tillförts fastighet som helt eller delvis inrättats för detta ändamål och som enligt reglerna i Kap 2 § 3 jordabalken hör till fastighet. Montage eller installation av maskiner och annan mekanisk eller elektrisk utrustning än sådan som avses i Kap 2 § 2-3 jordabalken hänförs också till montageverksamhet.

Tätskikt

Tätskikt utgörs av tråd- eller kemsvetsad golv, och väggmatta eller keramiska plattor tillsammans med bakomliggande tätskiktsprodukt.

Terrorism/ terrorhandling

Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där skadan uppstår och som framstår att vara utförd i syfte att

- allvarligt skrämja en befolkning
- otillbörligen tvinga offentliga organ eller en internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra en viss åtgärd eller
- allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

Värmepump, komfortkyl

Med värmepump avses utrustning vars uppgift är att tillvarata värme som upptas genom förångning av ett köldmedium och avges genom kondensering.

Vid komfortkyla är processen densamma men syftet är att producera kyla.

2 HYRESFÖRLUST- OCH EXTRAKOSTNADSFÖRSÄKRING

2.2 Hyresförlustförsäkring

2.2.1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för försäkringstagaren såsom ägare av försäkrad *byggnad*.

2.2.2 När försäkringen gäller

Ersättning lämnas för hyresförlust samt räddnings- och extrakostnader (se 2.2.8 nedan), som är en följd av under försäkringstiden inträffad skada enligt 2.2.7.1 (Hyresförlust), under den tid som med hänsyn till omständigheterna är nödvändig för att återställa byggnaden, dock längst under två år från skadedagen.

2.2.6 Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från skadebeloppet, beräknat enligt 2.2.10 (Skadevärderingsregler) med tillägg av räddnings- och extrakostnader (se 2.2.8.nedan), ett belopp som utgör den försäkrades självrisk.

Hyresförlustförsäkringen gäller med samma självrisk som avtalats för Egendomsförsäkringen (Kap 1). Vid samtidig egendoms- och hyresförlustskada tillämpas en självrisk.

2.2.7 Försäkrade skadehändelser

2.2.7.1 Hyresförlust

Om försäkrad *byggnad* blir helt eller delvis oanvändbar på grund av sådan ersättningsbar egendomsskada enligt Kap 1 (Egendomsförsäkring) som omfattas av försäkringen ersätts också den därigenom uppkomna hyresförlusten.

Gör hyresgäst bruk av sin rätt enligt lag att med anledning av skadan säga upp hyresavtalet före hyrestidens utgång och kan lägenheten sedan den reparerats inte uthyras för den återstående tiden, ersätts hyresförlust även för denna tid.

Ersättning på grund härav lämnas dock för högst tre månader.

Undantag

Allmänna undantag enligt 1.7.0 i Kap 1 gäller även för hyresförlustförsäkringen, dock vad avser leverantörsgaranti endast till den del skadan omfattas av leverantörsgarantin.

2.2.8 Räddnings- och extrakostnader

2.2.8.1 Räddningskostnad

Vid skada som omfattas av hyresförlustförsäkringen enligt 2.2.7.1 ovan, lämnas ersättning för

- utgift (räddningskostnad) för sådan åtgärd som försäkrad är skyldig att omedelbart vidtaga enligt 10.6 i Kap 1 för att försöka begränsa skada som redan inträffat eller avvärja skada

som kan befaras inträffa. Sådana utgifter skall avse lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla verksamheten.

Mer omfattande räddningsåtgärder skall alltid vidtas i samråd med Försäkringsgivaren.

Räddningskostnaderna ersätts med högst det belopp varmed åtgärderna minskat förlusten.

2.2.8.2 Extrakostnader

Vid varje skada som omfattas av hyresförlustförsäkringen enligt 2.2.7.1, ersätts vid varje skadetillfälle, utöver räddningskostnader enligt ovan, även skäliga merkostnader för att upprätthålla verksamheten intill 10 basbelopp.

2.2.9 Säkerhetsföreskrifter

Utöver i 1.9 (i Kap 1) angivna säkerhetsföreskrifter gäller även annan i försäkringsbrevet angiven säkerhetsföreskrift. Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift (minskning eller bortfall av ersättning), framgår under 1.9. Säkerhetsföreskrifter eller under respektive säkerhetsföreskrift.

2.2.10 Skadevärderingsregler

För uthyrd lägenhet eller lokal beräknas hyresförlusten till skillnaden mellan å ena sidan den nedsättning i hyran, som hyresgästen enligt lag kan kräva, och å andra sidan minskade kostnader för uppvärmning, belysning m.m. samt ränta på ersättning för egendomsskada.

För sådan del av byggnaden, som försäkringstagaren själv använder, beräknas hyresförlusten som om den varit uthyrd mot skälig hyra.

För bostadsrättslägenhet beräknas hyresförlusten på motsvarande sätt med utgångspunkt från den nedsättning av årsavgiften som kan krävas, enligt lag.

2.2.11 Ersättningsregler

Försäkringen skall inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ersättning för genom egendomsskadan uppkommen hyresförlust.

Om ersättning skall minskas enligt 1.10 (Skadevärderingsregler) och 1.11 (Ersättningsregler) i Kap 1, skall ersättningen för hyresförlust minskas i motsvarande grad.

Vid förstariskförsäkrad byggnad begränsas ersättning för hyresförlust till 30 % av förstariskbeloppet.

2.2.11.1 Högsta ersättning

Försäkringsgivarens ersättningsskyldighet är begränsad vid vissa skadehändelser

- ras, jordskalv och vulkanutbrott enligt 1.7.1.9 i Kap 1
- översvämning, snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag enligt 1.7.1.10 i Kap 1
- skadegörelse utan samband med inbrott enligt 1.7.3.2 i Kap 1
- maskinförsäkring för byggnad i samband med montering och demontering enligt villkor F11

2.2.11.2 Tidpunkt för betalning av ersättning och räntebestämmelser

Ersättning skall betalas senast 1 månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt 1.12 (Skaderegleringsbestämmelser) i Kap 1. Om polisutredning av betydelse för den försäkrades rätt till ersättning inletts äger Försäkringsgivaren rätt att avvakta med betalning av ersättning till dess utredningen slutförts.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas skall ersättning betalas senast en månad efter det att Försäkringsgivaren erhållit utredningen eller värderingen. För den tid som utbetalningen fördröjts genom detta betalas ränta enligt Riksbankens referensränta.

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. Ränta betalas dock inte om den är mindre än 1 procent av basbeloppet.

Utöver ovan angiven ränta har försäkringstagaren inte rätt till ersättning för skada eller förlust vid dröjsmål med utbetalning av skadeersättning.

2.2.12 Skaderegleringsbestämmelser

2.2.12.1 Anmälan om skada

Skada eller händelse enligt 2.2.7.1- 2.2.7.4 som medför hyresförlust skall anmälas så snart som möjligt.

2.2.12.2 Anspråk på ersättning

Med avvikelse från preskriptionsregeln enligt punkt 10.13 första stycket i Allmänna avtalsbestämmelser, gäller följande regel vid framställan av ersättningsanspråk.

Hyresförlust regleras efter *ansvarstidens* slut. Försäkringstagaren skall senast tre månader efter *ansvarstidens* slut till Försäkringsgivaren överlämna skriftligt ersättningskrav, upprättat i överensstämmelse med de för försäkringen gällande villkoren.

Med ansvarstid avses den längsta tid under vilken ersättning kan lämnas räknat från den dag skada eller händelse enligt 2.2.7.1- 2.2.7.4 inträffat.

Försäkringstagaren är även skyldig att på anmodan styrka ersättningskravet genom att lämna de upplysningar som står till buds, tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma Försäkringsgivarens ansvarighet och ersättningens storlek. Kostnader för detta ersätts inte.

Om den försäkrade genom grov vårdslöshet oriktigt uppger, förtiger eller döljer något av betydelse för skadans bedömning skall ersättningen som regel bortfalla eller begränsas.

3 ANSVARSFÖRSÄKRING

3.1 Försäkrade personer och försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för försäkringstagaren och andra försäkrade som anges i försäkringsbrevet, ifråga om angiven verksamhet som anges där, samt för arbetstagare till dessa för skada som arbetstagaren orsakar i tjänsten inom försäkrad verksamhet.

3.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för ersättningsbar skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

Vid *serieskada** gäller försäkringen även för efterföljande skador i serien om första skadan i serien inträffar under den tid försäkringen är i kraft. Denna utvidgning gäller dock endast skador som inträffar inom sex år från den första skadan i serien.

* Med *serieskada* avses flera skador av samma typ som orsakas av liknande fel, defekter eller säkerhetsbrister hos en eller flera produkter.

3.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar inom det geografiska område som anges i försäkringsbrevet.

Vid försäljnings- och inköpsresor samt vid deltagande i konferenser och mässor gäller dock försäkringen för skada som inträffar i hela världen.

3.5 Försäkringsbelopp

Försäkringsgivarens åtagande att betala skadestånd, utrednings-*, förhandlings-*, rättegångs-, skiljemanna- och räddningskostnader är vid varje skada begränsat till i detta kapitel nedan angivna belopp.

* Här avses enbart utrednings- och förhandlingskostnader för arbete som utförs av annan än Försäkringsgivarens personal.

3.5.1 Person- och sakskada

Försäkringsbeloppet anges i försäkringsbrevet och gäller sammanlagt för person- och sakskada.

För samtliga skador som inträffar under försäkringstiden är ersättningen begränsad till maximalt 20 MSEK om inget annat anges i försäkringsbrevet.

3.5.4 Egendom under lyft eller transport

Vid skada på egendom som försäkrad, eller för hans räkning annan person, lyfter eller transporterar och som inte är undantagen enligt 3.7.10.10, begränsas ersättningen till

200 000 kronor per skada, om inte annat framgår av försäkringsbrevet. För samtliga sådana skador som inträffar under försäkringsperioden lämnas ersättning med högst 2 MSEK

3.5.5 Dataregisteransvar

Vid ekonomisk och ideell skadeståndsskyldighet för dataregisteransvarig enligt PUL begränsas ersättningen till 2 MSEK per skada.

3.5.7 Avfallshantering

Vid skada genom återvinning, sortering, mottagning, omlastning, mellanlagring, deponering, uppläggning, destruktion, förbränning eller annan behandling av avfall är ersättningen begränsad till 5 MSEK per skada och år.

3.6 Självrisk

Av sammanlagda kostnader för skadestånd, *utredning, förhandling, rättegång, skiljemannaförfarande* och räddningsåtgärd har den försäkrade att såsom självrisk vid varje skada svara för 20 % av basbeloppet.

Avtal kan träffas om annan självrisk, som då anges i försäkringsbrevet.

Den försäkrade skall vid varje skada erlagga en självrisk som är 0,2 basbelopp och avräknas mot sammanlagda ersättningsbara kostnader och ersättningsbart skadestånd.

Om avtal träffats om annan självrisk anges detta i försäkringsbrevet.

Självrisken är dock alltid lägst

- 10 % av skadebeloppet vid sakskada orsakad av sprängning, dock lägst 0,5 och högst 2 basbelopp
- 30 % av skadebeloppet vid sakskada som uppkommit i samband med svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning, dock lägst 1 och högst 10 basbelopp

Vid *serieskada* har den försäkrade att svara endast för en självrisk och då den som gäller vid den tidpunkt då första skadan i serien inträffar och försäkringen är i kraft.

Självriskebelopp som uttrycks i basbelopp avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

3.7 Försäkringens omfattning

3.7.1 Försäkringsgivarens åtagande

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler och enligt allmänna leveransbestämmelser utgivna av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde, om dessa avtalats, men gäller inte för ersättningsskyldighet enligt åtagande härutöver.

Framställs mot försäkrad krav på skadestånd som kan omfattas av försäkringen och som överstiger tillämplig självrisk åtar sig Försäkringsgivaren gentemot den försäkrade att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- förhandla med den som kräver skadestånd

- föra försäkrads talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljemannakostnader som försäkrad åsamkas eller åläggs att betala och som inte kan utfås av motpart eller annan
- betala det skadestånd som överstiger tillämplig självrisk och som den försäkrade är skyldig att utge.

Försäkringen omfattar kostnader för skäligen räddningsåtgärder för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som kan omfattas av försäkringen under förutsättning att det inte skäligen hade kunnat begäras att den försäkrade tidigare skulle ha vidtagit åtgärder för att förhindra skadan.

3.7.2 Person- och sakskada

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för person- och sakskada.

Om försäkringen inte omfattar viss skada på egendom eller viss personskada omfattar försäkringen inte heller förmögenhetsskada till följd av den undantagna skadan.

Försäkringen omfattar inte ren förmögenhetsskada (se dock 3.7.4), med vilket förstås ekonomisk skada som uppkommit utan samband med att någon lider person- eller sakskada.

3.7.2.1 Byggherreansvar

Vid skada som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av *byggherre* enligt Miljöbalken eller i övrigt enligt grannelagsrättsliga regler gäller försäkringen för

- personskada
- skada på egendom i samband med underhållsarbeten eller reparation, dock inte vid mark- och grundläggningsarbeten och inte heller vid ny-, till- eller ombyggnadsarbeten på försäkrad fastighet.

3.7.4 Ekonomisk och ideell skada vid dataregisteransvar

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ekonomisk och ideell skada som den försäkrade i egenskap av registeransvarig kan åläggas enligt 48 § Personuppgiftslagen (PUL).

3.7.10 Undantag

3.7.10.1 Uppsåt, grov vårdslöshet och risktagande

Försäkringen gäller inte för skada som till någon del orsakats med uppsåt av den försäkrades företagsledning eller arbetsledning.

Försäkringen gäller inte heller för skada som uppkommer under sådana omständigheter, att det för den försäkrades företagsledning eller arbetsledning borde ha stått klart att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa och som de skäligen hade kunnat förhindra.

3.7.10.3 Ansvar för byggherre och entreprenör

Försäkringen gäller inte för sakskada som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av byggherre eller entreprenör enligt miljöbalken eller andra grannelagsrättsliga regler eller motsvarande kontraktsrättsliga bestämmelser vid byggnads-, anläggnings- och installationsarbeten.

Med byggherre avses ägare eller brukare av fastighet för vars räkning entreprenad utförs.

Utan inskränkning av 3.7.10.6 tillämpas dock inte undantaget vid skada som den försäkrade är skadeståndsskyldig för i egenskap av byggherre i samband med reparations- eller underhållsarbeten.

3.7.10.5 Atomskada

Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess.

3.7.10.6 Miljöskada

Försäkringen gäller inte för skada genom

- förorening av eller annan inverkan på vattendrag, sjö eller annat vattenområde, grundvatten, luft samt mark, byggnad, anläggning eller anordning
- ändring av grundvattennivån
- buller, skakning, värme, lukt, ljus
- annan liknande störning.

Undantaget avser inte skada som

- beror på fel, dock inte fel i planering eller konstruktion eller val av arbetsmetod, tillfälligt begås vid användning, service eller underhåll av byggnad, anläggning eller anordning
- beror på att fel plötsligt och oförutsett uppkommer på byggnad, anläggning eller anordning
- är ersättningsbar enligt 3.7.2.1 byggherreansvar ovan.

Allt under förutsättning att lag, författning eller myndighets föreskrift inte medvetet åsidosatts.

3.7.10.7 Nederbördsskada

Försäkringen gäller inte för skada på grund av översvämning som helt eller till någon del orsakats av nederbörd eller snösmältning såvida inte skadan beror på

- att fel tillfälligt begåtts
- att fel plötsligt och oförutsett uppkommit på byggnad, anläggning eller anordning.

3.7.10.8 Trafikansvar

Försäkringen gäller inte för skada som den försäkrade, eller någon för vilken han svarar, är ansvarig för i egenskap av ägare, brukare eller förare av

- motordrivet fordon till den del skadan omfattas av trafikskadelagen eller hade omfattats av trafikförsäkring, om sådan hade tecknats med sedvanliga försäkringsbelopp och villkor som tillhandahålls i det land där skadan inträffat eller i det land där fordonet är registrerat. För skada som inträffar med tillfälligt hyrt motordrivet fordon, dvs. fordon som vare sig ägs eller leasas av den försäkrade, gäller försäkringen dock till den del skadan inte kan betalas av trafikförsäkring eller annan försäkring
- motordrivet fordon när det används för tävling, träning, övningskörning, uppvisning eller liknande ändamål inom inhägnat tävlingsområde.
- skepp och båtar såvitt gäller sakskada till följd av kollision med fasta eller flytande föremål, kassuner, pontoner, pontonkranar, mudderverk eller bogserande föremål.

Försäkringen gäller inte heller för skada orsakad av

- luftfartyg, flygplansprodukter, svävare eller hydrokopter
- flygledning.

3.7.10.10 Skada på egendom som hyrs, transporteras m.m.

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning

- hyr, leasar, lånar eller nyttjar
- på grund av särskilt åtagande därom transporterar, lyfter eller förvarar
- uppför eller nedmonterar såvitt gäller byggnader eller broar.

3.7.10.11 Egen egendom

Försäkringen gäller inte för skada på försäkrads egen egendom.

Krav mellan försäkrade

Skada som de försäkrade orsakar varandra ersätts inte, om inte detta särskilt framgår av försäkringsbrevet.

3.7.10.13 Arbetsskador

Försäkringen gäller inte för arbetsskador som helt eller delvis kan ersättas genom arbetsskadeförsäkring, socialförsäkring, annan gällande försäkring eller ersättningsform. Dock gäller försäkringen om regress kan utövas.

3.7.10.19 Serieskada

Försäkringen gäller inte för serieskada om första skadan i serien inträffat före försäkringstiden.

3.7.10.21 Böter, viten och straffskadestånd (punitive damages)

Försäkringen gäller inte för böter och viten eller för straffskadestånd eller annan liknande ersättning med karaktär av (punitive damages) straffskadestånd.

3.7.10.23 Asbest m.m.

Försäkringen gäller inte för skador som direkt eller indirekt orsakats av eller har samband med asbest, formaldehyd, PCB (Polyklorerade bifenyl), EMF (Elektromagnetiska fält) eller tobak.

3.7.10.24 Krig eller upplopp

Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror eller upplopp.

3.7.10.27 Läkemedel

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av

- preventivmedel
- diethylstilboesterol (DES)
- oxychinolin
- vacciner
- kemiska abortframkallande preparat, eller
- silikonbaserade implantat.

3.7.10.28 HIV/AIDS

Försäkringen gäller inte för skada som orsakats av HIV eller därav föranledda sjukdomar, t ex AIDS.

3.7.10.29 Terrorism

Försäkringen gäller inte för person- eller sakskada som kan antas vara direkt eller indirekt, helt eller till någon del om skadan helt eller delvis orsakats av terrorhandling.

Anm.

Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där skadan uppstår och som framstår att vara i syfte att

- allvarligt skrämna en befolkning
- otillbörligen tvinga offentliga organ eller en internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra en viss åtgärd
- allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

3.12 Skaderegleringsbestämmelser

3.12.1 Anmälan om skada och ersättningskrav

Den försäkrade skall omedelbart anmäla skadeståndskrav eller händelse som kan leda till skadeståndskrav mot denne och som kan leda till ersättningskrav mot Försäkringsgivaren.

Försummas anmälningsplikten och kan det antas att detta varit till men för Försäkringsgivaren, är Försäkringsgivaren helt eller i skälig utsträckning fritt från sina åtaganden i fråga om försäkringsfallet.

3.12.2 Skyldighet att lämna upplysning

Den försäkrade och försäkringstagaren är skyldig att utan dröjsmål och utan ersättning lämna Försäkringsgivaren handlingar och andra upplysningar som kan vara av betydelse för skadeutredning. Om den försäkrade svikligen uppger, förtiger eller döljer något av betydelse för skadans bedömning, skall försäkringsersättningen som regel bortfalla.

3.12.3 Skyldighet att utreda, vittna m.m.

Den försäkrade och försäkringstagaren är skyldig att utan ersättning verkställa sådana utredningar som är av betydelse för bedömning av skadefallet och den försäkrades ansvarighet och som kan genomföras inom deras verksamhet. Den försäkrade och försäkringstagaren är även skyldig i händelse av rättegång utan ersättning tillse att i erforderlig utsträckning vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras med hjälp av hos dem anställd personal.

3.12.5 Rättegång

Om talan aviseras eller väcks mot den försäkrade, skall det omedelbart anmälas till Försäkringsgivaren.

Försäkringsgivaren utser rättegångsombud och lämnar denne erforderliga anvisningar och instruktioner. Om den försäkrade inte accepterar det av Försäkringsgivaren utsedda rättegångsombudet kan en dom om ersättningsskyldighet inte åberopas mot Försäkringsgivaren och inte heller ersätts rättegångs- och skiljemannakostnader.

3.12.6 Uppgörelse i godo

Om den försäkrade utan Försäkringsgivarens tillåtelse medger skadeståndsskyldighet, godkänner ersättningskrav eller utbetalar ersättning, är Försäkringsgivaren fri från ansvarighet om inte kravet uppenbart var lagligen grundat.

Den försäkrade är, om Försäkringsgivaren så önskar, skyldig att medverka till uppgörelse i godo med den skadelidande.

Har Försäkringsgivaren förklarat sig villigt att göra upp i godo med den skadeståndsberättigade är Försäkringsgivaren fri från ytterligare åtaganden till följd av dennes skadeståndskrav. Detsamma gäller för det fall att den försäkrades skadeståndsskyldighet fastställts genom tredsdom.

3.12.7 Ansvarsbegränsning i avtal

Medför ansvarsbegränsning i avtal inskränkning i den försäkrades skadeståndsskyldighet och avstår den försäkrade från att åberopa ansvarsbegränsningen föreligger inte ersättningsskyldighet för Försäkringsgivaren.

3.12.8 Dröjsmålsränta

Försäkringsgivaren betalar inte den ränta som beror på den försäkrades eller försäkringstagarens dröjsmål att fullgöra vad som på honom ankommer enligt 3.12.

3.12.9 Mervärdeskatt

Mervärdeskatt som skall betalas av den försäkrade utgör ingen skada som omfattas av försäkringen, till den del den försäkrade har möjlighet till avdrag för beloppet enligt tillämpliga skatteregler.

4.7 OLJESKADEFÖRSÄKRING

4.7.2 Oljeskadeförsäkring - Fastighet

Med tillämpning av övriga villkorsbestämmelser gäller för denna försäkring följande:

Omfattning

Försäkringen gäller för skada genom oförutsedd utströmning av olja* på

- egen egendom enligt 1.5 (Försäkrad egendom) i Kap 1
- tredje man tillhörig egendom och dennes förmögenhetsförlust till följd härav, dock enbart vid utströmning av olja* från oljetank**.

Innehåll i oljetank

Försäkringen gäller dessutom för plötslig och oförutsedd förlust, förstörelse eller förorening av den olja* som rinner ut från eller finns i oljetank** och som inte omfattas av skadehändelserna enligt 1.7.1 (Brandförsäkring).

Anmärkningar:

*) Med olja förstås här även annan brandfarlig vätska enligt förordningen om brandfarliga varor.

***) Oljetank som är avsedd för försäkrad byggnads uppvärmning och som är belägen inom fastigheten (se 1.15.1.1 Byggnad i Kap 1).

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada i den mån annan är ersättningsskyldig härför. Undantaget tillämpas inte när denne icke kan fullgöra sin skyldighet och den försäkrade kan styrka detta.
- skada i den mån skadan
 - kan ersättas genom annan försäkring
 - ersätts enligt lagen angående ansvarighet för skada i följd av järnvägsdrift
 - ersätts enligt trafikskadelagen angående skada i följd av trafik med luftfartyg eller fordon då den försäkrade är ägare, brukare eller förare
- skada genom normalt och beräknligt spill
- skada som består i stöld.

Undantaget tillämpas inte om oljetankens påfyllnings- och tappanordningar samt andra öppningar är försedda med betryggande låsanordningar.

Högsta ersättning

Ersättningen vid varje skadetillfälle inberäknat Röjningskostnader (enligt 1.8.2 i Kap 1), är begränsad till högst 15 basbelopp.

4.13 VÄRMEKULVERTFÖRSÄKRING

Med tillämpning av övriga villkorsbestämmelser gäller för denna försäkring följande:

Omfattning

Försäkringen omfattar *värmekulvert* som försäkringstagaren äger eller ansvar för, som angetts i försäkringsbrevet, och gäller för oförutsedd skada.

Som skada räknas dock inte

- skada som uppkommit genom att normal driftskontroll och normalt underhåll uppenbart eftersatts
- bristande funktion beroende på feldimensionering, otillfredsställande inreglering eller liknande.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- genom sprängningsarbete
- som består i förlust av värmeenergi eller värmebärare
- som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service eller justering
- genom ras eller skred om skadan orsakats av sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete eller uppläggning av jord eller stenmassor eller gruvdrift
- vatten- eller vågerosion
- på *värmekulvert* som inte är provad och godkänd i vedertagen ordning.

Högsta ersättning

Sammanlagd ersättningsskyldighet vid skada på *värmekulvert* och skada på övrig försäkrad egendom enligt 1.7.1.9 (Ras, jordskalv, vulkanutbrott eller dammgenombrott) i Kap 1 är begränsad till under 1.7.1.9 angiven högsta ersättning.

Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från skadebeloppet ett belopp som utgör den försäkrades självrisk. Självrisk är 5 % av skadebeloppet för varje år som förflutit sedan egendomen första gången togs i bruk, dock alltid lägst 0,2 basbelopp och maximalt 80 % av skadebeloppet.

Skadevärderingsregler

Skadebeloppet beräknas till skälig reparationskostnad inklusive kostnad för lokalisering och friläggning av skadestället samt återställande efter reparation.

I skadebeloppet skall inte inräknas merkostnad som föranletts av reparation på övertid eller som uppkommit därigenom att transport skett på annat sätt än med sedvanligt transportmedel.

Den värdeminskning som föremålet efter reparation möjligen kan anses ha undergått genom skadan skall inte inräknas.

Utökas i samband med reparationen skadats föremåls utrustning eller avkastningsförmåga, skall vid värderingen skälig hänsyn tas till detta.

7.3 OLYCKSFALLSFÖRSÄKRING

7.3.2 Olycksfallsförsäkring

Försäkringen gäller för boende, besökare och förtroendevalda. Se vidare för boende "Försäkringens omfattning" nedan m.fl.

7.3.2.5 Försäkringsbelopp

Försäkringsgivarens åtagande är vid varje skada begränsat till 10 basbelopp.

Denna begränsning gäller dessutom då flera personer skadas av samma orsak och vid samma tillfälle.

Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

7.3.2.7 Försäkringens omfattning

Försäkringen gäller, även om skadeståndsskyldighet inte föreligger, för personskada uppkommen genom olycksfall*) eller överfall**) och som drabbar

- boende och besökare till boende under vistelse i den försäkrade byggnadens allmänna utrymmen (inkl. entrétrappor till byggnaden)
- boende och förtroendevalda under uppdrag för försäkringstagarens räkning eller vid sammankomst anordnad av försäkringstagaren.

Anmärkningar:

*) Med olycksfall avses här kroppsskada som person ofrivilligt drabbats av genom plötslig yttre händelse som inte är att hänföra till misshandel eller annat uppsåtligt våld från annan.

**) Med överfall avses här personskada genom misshandel eller annat uppsåtligt våld från person som den som omfattas av försäkringen ofrivilligt kommit i kontakt med.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada som

- omfattas av Kap 3 (Ansvarsförsäkring)
- ersätts genom TFA-försäkring (kollektiv avtalsgrundad trygghetsförsäkring vid arbetsskada)
- de som omfattas av försäkringen tillfogar varandra
- den försäkrade tillfogats då han varit påverkad av berusnings-, sömn eller narkotiska medel, såvida han inte kan visa att samband saknas mellan påverkan och skadan
- uppstått då den försäkrade utan skälig anledning utsatt sig för risken att skadas
- uppstått i samband med att den försäkrade utfört eller medverkat till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag är straffbelagd

7.3.2.10 Skadevärdering- och ersättningsregler

Skada värderas som om försäkringstagaren varit skadeståndsskyldig och ersätts enligt skadeståndsrättsliga regler.

